

Pogajanja za sporazum med Italijo in Jugoslavijo

Ljubljana, 15. marca. Poročali smo že o možnostih in oblikah za gospodarsko ter politično zблиžanje med našo državo in Italijo ter o različnih pogajanjih v Italiji in pri nas, ki kažejo, da bo do tega zблиžanja tudi dejansko prišlo. Glasovi, ki jih o tem zблиžanju prinaša te dni inozemsko, zlasti francosko ter nemško časopisje, potrjujejo vse dosedanje vesti.

Pariški dopisnik »Berliner Tagblatta« poroča svojemu listu, »da je Jugoslavija obvestila francosko zunanje ministrstvo, da bo v najkrajšem času podpisala prijateljsko pogodbo s kraljevino Italijo«. S tem je bilo javnosti sporočeno, tako nadaljuje imenovana vest iz Pariza, da so že dalje časa trajajoča pogajanja med belgrijsko vlado prišla do uspešnega zaključka. Iz komentarjev, ki jih pariško časopisje objavlja pri tej priložnosti, ne izhaja kakšen obseg bo imela ta pogodba, pač pa se lahko slutiti njena vsebina, ki pomeni: spravo in mir na Jadranskem morju.

»Frankfurter Zeitung« objavlja poročilo iz Pariza, v katerem pravi, »da so nekateri francoski jutrarniki objavili vest, da so pogajanja za sporazum med Italijo in Jugoslavijo tako rekoč končana. Med njimi gre »Oeuvre« celo tako daleč, da trdi, da bo Italija v tem sporazumu izrecno jamčila za »nedotakljivost jugoslovanskega državnega ozemlja in za njegovo enotnost.« Pogajanja med Jugoslavijo in Italijo da že zares dalje časa trajajo in jih je v začetku tudi Francija močno podpirala, ker je Italijo hotela pripraviti do tega, da bi priznala pravilnost francoske varnostne politike v Evropi in jo pritegnila v svoj diplomatski blok. Toda v tem okviru pogajanja niso mogla napredovati in so se pred nekaj meseci začela na popolnoma novih osnovah, to se pravi izven okvira francoskega diplomatskega sistema. Zadnje čase pa so se zelo ugodno razvila in so rodila trgovinski sporazum, ki daje Jugoslaviji vse ugodnosti, ki jih uživata Avstrija in Madjarska, je tako rekoč že gotov. Jugoslavija bo dobila nazaj tržišče, ki ga je s sankcijami izgubila. Razume se, nadaljuje poročilo »Frankfurter Zeitung«, da je gospodarska plat samo ena stran izboljšanja odnosov med Italijo in Jugoslavijo in da ji bo sledilo tudi politično zблиžanje. Ako do tega pride, potem je gotovo, da bi imel italijansko-jugoslovanski sporazum za Evropo približno isti pomen, ki ga je svoje dni imel nemško-poljski sporazum na severu Evrope. Italijanski zunanji minister grof Ciano polaga največjo važnost, da do takšnega sporazuma tudi čim prej pride.

Pariz, 15. marca »Echo de Paris« glasilo francoskega generalnega štaba, objavlja v svojem listu uvodnik o pogajanjih med Italijo in Jugoslavijo: »Slišali smo, da bo v kratkem podpisan neke vrste »gospodski sporazum« med Jugoslavijo in Italijo. Besedilo italijansko-jugoslovanskega »gospodskega sporazuma« bo, tako pravijo, zelo nedolžno. Toda Jugoslavija, kjer je Italija pred sankcijami po-

pirala, ker je Italijo hotela pripraviti do tega, da bi priznala pravilnost francoske varnostne politike v Evropi in jo pritegnila v svoj diplomatski blok. Toda v tem okviru pogajanja niso mogla napredovati in so se pred nekaj meseci začela na popolnoma novih osnovah, to se pravi izven okvira francoskega diplomatskega sistema. Zadnje čase pa so se zelo ugodno razvila in so rodila trgovinski sporazum, ki daje Jugoslaviji vse ugodnosti, ki jih uživata Avstrija in Madjarska, je tako rekoč že gotov. Jugoslavija bo dobila nazaj tržišče, ki ga je s sankcijami izgubila. Razume se, nadaljuje poročilo »Frankfurter Zeitung«, da je gospodarska plat samo ena stran izboljšanja odnosov med Italijo in Jugoslavijo in da ji bo sledilo tudi politično zблиžanje. Ako do tega pride, potem je gotovo, da bi imel italijansko-jugoslovanski sporazum za Evropo približno isti pomen, ki ga je svoje dni imel nemško-poljski sporazum na severu Evrope. Italijanski zunanji minister grof Ciano polaga največjo važnost, da do takšnega sporazuma tudi čim prej pride.

Pariz, 15. marca »Echo de Paris« glasilo francoskega generalnega štaba, objavlja v svojem listu uvodnik o pogajanjih med Italijo in Jugoslavijo: »Slišali smo, da bo v kratkem podpisan neke vrste »gospodski sporazum« med Jugoslavijo in Italijo. Besedilo italijansko-jugoslovanskega »gospodskega sporazuma« bo, tako pravijo, zelo nedolžno. Toda Jugoslavija, kjer je Italija pred sankcijami po-

kupila 25% vsega izvoza, bo s to pogodbo le dobila izgubljena tržišča nazaj. Zdi se, da bo Jugoslavija v pogledu trgovinskih odnosov od Italije dobila iste ugodnosti, kot jih sedaj že imata Avstrija in Madjarska, ki sta, kot je znano, podpisnici rimskih protokolov iz leta 1934 in 1936, ki so tudi političnega značaja.

»To kar se sedaj dogaja, dokazuje, da se Italija ni marala sporazumeti z Jugoslavijo tako dolgo, dokler je slednja bila včlenjena v francoskem sistemu. Sedanja vlada v Beogradu je započela politiko bolj samostojnega in neodvisnega zunanje-političnega udejstvovanja. In takoj je bila Italija pripravljena dati, kar je prerj vztrajno odklanjala.

Nekateri listi spravljajo v zvezo s to pogodbo tudi potovanje francoskega poštnega ministra Jardišerija v Jugoslavijo, ki naj bi Jugoslavijo skušal ohraniti v okviru francoske politike. Drugi francoski listi spet pišejo proti takemu sporazumu, ki bi za Jugoslavijo in za Italijo življenjskega pomena. Nemško časopisje napoveduje tudi podoben sporazum z Madjarsko tako, da se bo Jugoslavija po zaslugi svoje nove zunanje politike rešila vseh zunanjih nevarnosti in težkoč. Dejstvo, da teh vesti ne v Rimu ne v Beogradu ne zanikajo, kaže, da je med Italijo in našo državo prišlo do sporazuma o vseh spornih vprašanjih, tako političnih, kakor gospodarskih narave, ki so toliko časa grenila dobro sosedstveno razmerje med nami in med Italijo.

Poročila izpred Madrida

Salamanca, 15. marca. o. (Havas.) Uradno poročilo nacionalističnega glavnega štaba pravi, da so nacionalistične čete na fronti pri Guadalajari zavrnile vse napade rdečih, ki so večeraj poskusili s protinapadom. Nacionalisti so večeraj prodrl 4 km dalje kljub deževju in kljub neprestanemu odporu rdečih. Poveljstvo vladne vojske je že v soboto odredilo, da se mora civilno prebivalstvo iz Guadalajare umakniti, ker leži mesto že pod ognjem nacionalističnih topov.

Nacionalistične čete so zadnji teden prodrele v smeri proti Guadalajari na točki, kjer so se pomaknile najdlje, znaša napredovanje 40 km. S tem se je vsa fronta v zaledju Madrida premaknila znatno naprej in je treba ozemlje, na katerem so bile posejane obrambne postojanke rdečih, zavarovati. Dalje mora nacionalistična vojska spraviti na nove položaje svoje težko topništvo in vse potrebno za nadaljnji razvoj napada. Zato je verjetno, da zaradi tega in zaradi dežja, ki zelo ovira premikanje motoriziranih oddelkov, nekaj dni ne bodo nadaljevali s prodiranjem ali pa da bodo svoj boj osredotočili samo na Guadalajaro.

Vse vesti o kakem umiku nacionalističnih čet so neresnične. Pomembnejši so bili večeraj edino napadi vladnega letalstva. Nacionalisti so kljub odločnemu odporu rdečih dosegli večeraj vse točke, ki jih je naznačilo njihovo poveljstvo. Kar se tiče vesti o prenosu vladne vojske, je jasno, da ne drže, ker se ni vladnemu poveljstvu posrečilo presenovati vojsko v treh mesecih, kaj šele, da bi moglo to izvršiti v 48 urah.

Nacionalisti so prodrl v Briuengo in tam osvojili 130 uglednih meščanov, ki so jih spravili republikanci v zapore. Ugotovili so, da so republikanci v tem mestecu ustrelili 62 ljudi, med njimi župnika in štiri druge duhovnike.

Z operacijami, ki so se izvršile zapadno od aragonske ceste, so si nacionalisti osvojili tri važne postojanke, in sicer: postojanko na reki Jernarez, drugo postojanko v bližini železniške proge Madrid-Saragosa in končno važno postojanko ob jenareškem kanalu, ki je speljan do Alcala de Jernarez. Republikanske čete se napadom nacionalistov niso mogle dolgo upirati.

Vesti rdečih

Madrid, 15. marca. AA. Poveljnik madridske obrambe general Miaja je dal novinarjem kratko izjavo, v kateri je poudaril, da se republikanske čete trdno drže na svojih položajih, ki so jih zavzele na fronti pri Guadalajari.

Odpor za obrambo je izdal komunikate, ki v njem pravi, da je bil sobotni dan dan slave za republikanske čete. Republikanska vojska je prevzela iniciativo na frontah pri Jarami in Guadalajari in dosegla že od početka velike uspehe. Republikanci so zavzeli tri važne nacionalistične postojanke in zavzele izredno velike množine vojnega materiala, 12 topov, 2 tovarna avtomobila polna streliva, 60 strojníc, 40 manjših topov itd. Na fronti pri Jarami je republikanske topništvo popolnoma onemogočilo koncentracijo nacionalistične vojske.

Vladno letalstvo je neprestano energično posegalo v borbe na raznih frontah okrog Madrida, razen tega se je ponovno spopadlo z nacionalističnimi letali. Obstreljevalo je italijanske čete in jih prisililo k umiku. Italijanska divizija je imela pri tej priliki izredno velike izgube. Vladno letalstvo je odlično podprlo akcijo vladnih čet in predvsem pripomoglo k ponovnemu zavzetju mesteca Trijuque. 28 vladnih letal je bombardiralo nacionalistične postojanke okrog tega mesteca. Letala so se spustila z naprotniki in neposredno borbo in jih hudo obdelovala s strojnícami. Izstrelila so okrog 150.000 strojníckih nabojev. Razen tega so odrgla 120 bomb. Neka vladna lovska eskadrila se je spopadla s tremi velikimi napadalnimi letali tipa Junker in jih poglajala v beg.

Valencijska spomenica ZN

Ženeva, 15. marca. o. Valencijska vlada je poslala ZN posebno spomenico, v kateri dolži Italijo,

da se še zmeraj vmešava v državljansko vojno. Spomenica navaja trditve, da se štiri italijanske divizije bore pred Madridom ter dokazuje to trditve z navedbami italijanskih ujetnikov na tej fronti. Te čete baje pripadajo italijanski redni vojski in so se izkrcale 6. februarja v Cadixu. Vodijo jih italijanski častniki iz vojske in fašistične milice. Spomenica navaja imena oddelkov in častnikov in jo je vlada poslala tudi članicam Zveze narodov.

Navdušen sprejem Mussolinija v Afriki

Rim, 15. marca. Havas poroča: Predsednik italijanske vlade Mussolini je imel večeraj v naselbinu Lrugi Razza govor, v katerem je razlagal poljedelska in socialna vprašanja v italijanski kolonialni politiki. Dne 17. marca bo imel Mussolini velik govor v Tripolisu, kjer bo razložil italijansko stališče do mohamedanstva in bo ta njegov govor velikega političnega pomena, zlasti za državo, ki ima svoje koristi na bližnjem Vzhodu. 18. marca pa bo govoril iz Tripolisa po radiu vsemu italijanskemu narodu. V tem govoru bo povedal, katere so glavne naloge italijanskega imperija.

Mussolinijeva potovanja naj dokazuje popolno italijansko gospodstvo nad Libijo, kjer je Italija pridobila zase domačine in pričakuje, da bo zdaj začelo njeno kolonialno delo tu prinašati sadove. Cesta, ki vodi od egiptovske meje do Tunisa, ima poleg turističnega še zlasti vojaški pomen in bo služila Italiji za hitro premikanje čet v kolonijah, zlasti v primeru kakšnega spopada na Sredozemlju. Italija hoče popolnoma zadovoljiti mohamedance vseh bližnjih pokrajin, pokazati, da njihov boj za samostojno arabsko državo razume. S tem hoče postati Italija zaščitnica islama, kar dokazujejo vse Mussolinijeve akcije na sedanji poti po Libiji in Tripolisu.

Mussolini spremlja na vseh njegovih potovanjih številni italijanski, nemški, francoski, angleški in švicarski častniki, med njimi tudi zunanje-politični urednik »Paris Soir« Jules Sauerwein.

Tripolis, 15. marca. AA. (Havas.) G. Mussolini se je pripeljal z letalom iz Tobruka v Derno ter je

Londonški diplomatski krogi pravijo, da spomenica ne bo imela nobenega odziva, ker je Anglija s svojo zadnjo izjavo, da ji ni znano, da bi Italija kršila načelo nevmešavanja, bo, kar je bilo proglašeno, pokazala, da ji ni do tega, da bi aktivno pomagala valencijski vladi. Anglija je zaposlena zdaj z vprašanjem zahodnega pakta. Ti krogi so tudi mnenja, da niti Italija, niti Nemčija nista tajili svoje pomoči nacionalistom pred proglasitvijo nevmešavanja. Pravilno bi bilo, da bi ZN dobila kako uradno spomenico tudi o ruski pomoči, kjer bi prav tako lahko ugotovili redno vojsko in njene voditelje.

Sam vodil letalo. V glavni džamiji so ga sprejeli zastopniki mohamedanskih verskih oblastev. Zvečer je Mussolini prisostvoval predstavi arabskega gledališča, kjer so domačinski igralci igrali prizore iz Tisot in ene noči. Mussoliniju so povsod priradili navdušen sprejem.

Mussolini je bil večeraj popoldne v Vadiju el Atrunu in sosednjih vaseh, kjer ga je arabsko prebivalstvo sprejelo z velikim navdušenjem. Posebno slavnosten sprejem so mu priradili v Bedi Littoriji. Tam je Mussolini obiskal grob slavnega arabskega svečenika Sidijsa Rafa, ki je po legendi spremljal preroka Mohameda na njegovih potovanjih.

Stefani: Mussolini je z avtomobilom odpotoval iz Derna po novi cesti v spremstvu italijanskih in tujih častnikov. Na obeh straneh ceste so množice domačinov pozdravljale poglavarja italijanske vlade. Več sto arabskih konjenikov je jahal pred avtomobilom in na konjih so izvajali vojne igre. Nato je prišel v vas, v kateri je letalska nesreča ubila italijanskega gradbenega ministra Luigija Razza. Ta vas nosi sedaj pokojnikovo ime in je popolnoma modernizirana in sposobna za poljedelsko delo. Mussolini je imel kratek govor, v katerem je rekel domačinom, da sedaj lahko mirno delajo. Nato je obiskal še eno vzorno vas in se vrnil v Bengazi. Ljudstvo ga je tako pozdravljalo, da se je moral pojaviti na balkonu guvernerjeve palače in se zahvaliti prebivalstvu. Nato je obiskal spomenik padlih italijanskih vojakov iz leta 1911 in pregledal letališče, na katerem je bilo razvrščenih 100 letal.

Angleški rudarji poročajo o Rusiji

London, 15. marca. Odposlanstvo angleških rudarjev, ki se je pred kratkim vrnilo s potovanja po sovjetski Rusiji, je objavilo poročilo, v katerem med drugim povdarja, da ogromna večina prebivalstva stanuje v zelo bednih stanovanjih in da so tudi drugače higijenske razmere na izredno nizki stopnji. Največje število cest je neprehodnih. Kar se tiče sovjetske rudarske industrije, angleški rudarji sedaj po svojem povratku izjavljajo, da je po rudnikih zaposlenih tudi mnogo žensk in to pod zelo težkimi pogoji.

Zaščita delavstva v Bolgariji

Sofija, 15. marca. m. Bolgarski uradni list objavlja uredbu z zakonsko močjo, po kateri morajo industrijska podjetja zaščititi mladoletne delavce. Otroci se po tej novi uredbi sploh ne smejo zaposlovati kot delavci po tovarnah. Za otroke delavcev, zaposlenih po tovarnah, bodo podjetja morala v bližini tovarn zgraditi tudi posebna igrališča.

Trgovinska jugoslovansko-romunska pogodba

Bukarešta, 15. marca. m. Večeraj je bila v romunskem ministru za trgovino in industrijo podpisana nova trgovinska pogodba med Jugoslavijo in Romunijo. Za Jugoslavijo je pogodbo podpisal jugoslovanski poslanik na romunskem dvoru Dragomir Kasidolac.

Nemiri v Valenciji

London, 15. marca. AA. DNB: Današnji »Daily Mail« poroča iz Pariza, da je bil nujno poklican v Valencijo španski veleposlanik v Parizu. Ta nagla pot je v zvezi z anarhističnimi nemiri, ki so sedaj v Valenciji isti kot so se razmahnili v Barceloni. Anarhisti zahtevajo, da naj Largo Caballero odstopi in da naj pravosodni minister postane Oliver Garcia. Druga skupina pa, ki dela po navodilih iz Moskve, zahteva, da naj Largo Caballero odstopi, na njegovo mesto pa bi prišel socialist Negrin. Zanj trde, da prejema stalno mesečno plačo iz Moskve. V Valenciji je že večkrat prišlo do spopada med pristaši sedanje vlade in anarhisti.

Proračun v senatu

Belgrad, 15. marca. m. Finančni odbor senata je pozno sinoči razpravljao o vseh proračunskih predlogih za posamezna ministertva. Danes bo govoril samo še o finančnem zakonu, nakar bo sestavil poročilo za plenum senata. Večeraj je finančni odbor senata razpravljao med drugim tudi o proračunih zunanega in notranjega ministertva in et a k obema proračunoma podala obširne ekspozice rečeno ministra dr. Stojadinovića in dr. Korošec.

Spor med Anglijo in USA bo izbruhnil zaradi takozvanih Božičnih otokov v južnem delu Tihega morja, kjer hoče Anglija zgraditi letalsko oporišče. USA pa pravi, da so ti otoki njena last.

Francoska vlada je prepovedala širjenje in prodajanje ženeveškega lista »La Suisse«, ki ima fašistično smer, po Franciji.

Vesti 15. marca

Kronanja angleškega kralja, oziroma vojnih par rad ob kronanju se v imenu ameriške mornarice udeleži križarka »New York«.

Romunski zun. minister Antonescu odide danes v Ankaru, da prične turško-romunska pogajanja.

Za novega komisarja sovjetske težke industrije je bil imenovan Abraham Šavenjagin.

Anglija zahteva od Belgije, da pristane na razgovore med obema generalnima štaboma, čeprav ta zahteva ni združljiva s stališčem belgijske vlade, ki se je odločila za popolno nevtralnost.

Predstraža Kominterne na Poljskem bo nova komunistična propagandna centrala v Minsku blizu rusko-poljske meje. Centrala bo imela tudi ime predstraža.

Framasoni ne bodo mogli več biti bolgarski rezervni častniki, tako zahteva od njih Združenje rezervnih častnikov, ki je poslalo pisma z navedeno zahtevo tudi številnim visokim bivšim in sedanjim državnim funkcionarjem, ki so rezervisti in framasoni.

Načrt za namakanje Dankalijske puščave na vzhodnem robu Abesinije je izdelal turinski inženir Andrea Ferraris. Ozemlje te puščave leži okrog 100 m pod gladino Rdečega morja in je treba predreti samo obalno gričevje, ki je široko 30 km. Ta kanal bi bil uporaben za plovbo, dovajal bi vodo v puščavo, padec vode pa bi izrabljali za ogromne električne naprave.

Kongres mednarodne radijske zveze se je končal v soboto v Berlinu, in se ga je udeleževalo 92 odposlancev iz vsega sveta.

Študentske demonstracije v Soliji so se ponovile v soboto in je prišlo do streljanja. Vlada bo z vsemi sredstvi preprečila nadaljnje demonstracije in bo vse nemirneže obsodila na prisilno delo.

Svedski državni proračun sta sprejeli obe zbornici z veliko večino glasov. Proračun vsebuje po dolgem času spet kredit za zvišanje državne obrambe, kar priča, da tudi na evropskem severu ne pričakujejo mirne bodočnosti.

Poljsko božjo pot v Čenstohovi je obiskal lurski škof Guerlier, ki se mudi na obisku na Poljskem.

Odlikovanje Mednarodne letalske zveze. Kolajno Louisa Bleriotta je dobil letos tudi poljski major Scarczynski za svoj polet v turističnem letalu čez Atlantsko morje.

Polkovnik Lindberg bo iz Indije letel čez turško ozemlje v Carigrad, iz Carigrada v Beograd, nato pa čez Dunaj v London.

Morje je poplavilo velike predele zemlje na francoski atlantski obali.

Grški kralj Jurij je na Kreti pomilostil večje število političnih obsodencev, ki so bili zaprti zaradi udeležbe pri zadnjih Venizelosovih revolucijah. Danes se kralj vrne v Atene.

Potniški vlak se je zaletel v tovarnega blizu pariškega letališča Bourget. Potniški vlak se je popolnoma razbil in je pri tem našlo smrt veliko število potnikov. Podrobnosti še niso znane.

Angleška letalka Amy Mollisonova se name-rava ločiti od svojega moža, ki je tudi letalski re-korder. Izjavila je častnikarjem, da sta z možem že pred šestimi meseci spoznala, da je boljše, če ho-dita, oziroma letata lastna pota. Kakor poroka, tako bo tudi ločitev najbrž — zaradi reklame.

Konec gospodarske krize v Franciji napovedu-jejo navdušenci zaradi uspeha obrambnega posojila ter vidijo v tem uspehu začetek političnega pomir-jenja in novo dobo narodne sloge.

Izven zakona se postavljajo komunisti z zad-njim sklepom čilenske vlade in jim je s tem prepo-vedano vsakršno politično udejstvovanje.

Zveza avstrijskih aeroklubov, centrala avstrij-skega civilnega letalstva je sklenila svoj razpust, ker ji oržava ne bi več dajala podpore, kakor do-lelej. Zveza je bila na glasu kot zbiralšče hitler-jevecev.

Za obisk avstrijskega kancelerja v Rimu se baje že pripravljajo in je zaradi tega prišel tja avstrijski državni tajnik dr. Zernatto, ki je med drugim pre-daval o razvoju novega avstrijskega pesništva.

Tehnične ekspedicije v Abesiniji, ki raziskujejo pogoje za rudarstvo, kmetijstvo, industrijo in pro-met, so po italijanskih poročilih povsod deležne prijaznega sprejema in jim gre prebivalstvo povsod na roko.

40-letnico vojaškega službovanja je praznoval maršal von Blomberg, nemški vojni minister.

Za člana pariške Akademije za moralne in po-litične vede je bil izvoljen veliki belgijski pesnik in dramatik Maurice Maeterlinck.

Nemška narodna nagrada za zgodovino umetno-sti in estetike znaša 100.000 mark in jo bodo dobili vsako leto po trije najodličnejši delavci s teh pod-ročij. To je v našem denarju skoraj poldrug mili-jon dinarjev.

Mednarodna konferenca diplomatskega tiska bo konec julija v Parizu. Priredi jo Zveza častnikarjev pri ZN.

Zastopniki češkoslovanskih Judov so bili pri predsedniku vlade dr. Hodži in zahtevali, naj jim vlada osnuje šole s hebrejskim učnim jezikom ter več drugih stvari.

Podržavljenje Schneider-Creuzotovih orožarn, največjega oboroževalnega podjetja v Franciji je s posebnim zakonom določila francoska vlada. Podjet-je je z dnja leta plačevalo stalno po 20% dividende. Francoski listi o tem podržavljenju ne pišejo veliko,

Proračun mestne občine

Ljubljana, 15. marca.

Nedeljski »Slovenec« je že objavil obširno poročilo o sobotni seji, na kateri se je obravnavala edinotna proračun mesta občine Ljubljane za leto 1937-38. Prav obširno in temeljito je bilo poročilo načelnika finančnega odbora prof. g. Dermastje. Ob 21.30 se je pričela glavna in načelna debata o proračunu, ki je trajala dobre 3 ure. Bila je mirna, stvarna in dostojna. V začetku se je primeril incident, ki pa v zbornici ni izrazil efekta, kakor so ga pričakovali gospodje opozicijonci. Dr. Korun je namreč zahteval od g. župana, da mu da še pred poročilom finančnega referenta besedo, ker je hotel prečitati neko protestno izjavo, da se je seja sklicala prav za soboto, da so gospodje svetniki prejeli proračun prepozno, da bi ga mogli proučiti in naposled je dr. Korun nameraval staviti v izjavi vprašanje, kdaj bodo razpisane občinske volitve. Ker mu g. župan, dr. Korun, držeč se strogo poslovni, ni dal besede, je petčlanska opozicija zapustila dvorano. Zanimivo je, da sta dva člana opozicije v finančnem odboru glasovala za proračun in to dr. Korun in dr. Likar. Dvoročno so zapustili: 2 radikala, 2 socijalista in 1 samostojni kmet.

Sistemizacija uradniških mest

V debato o proračunu je poseglo 13 govornikov, ki so v svojih izjavah pojasnjevali mnoge nepravilnosti razmere pod prejšnjim režimom. Podpredsednik mestne občine dr. V. Ravnihar je v svojem govoru načel vprašanje sistemizacije uradniških in službenih mest. Poudaril je, da je to vprašanje prav pereče in da ga je treba rešiti. Na rešitev pa čaka že dolgo let.

Med drugimi govorniki se je obširneje bavil z vprašanjem sistemizacije uradniških mest mestni sv. Novak, ki je kritično pojasnjeval razmere, vladajoče pod starim režimom v pogledu sistemizacije in nastavljanja uradnikov. Treba je napraviti točen status. Nobena namestitev ne bi smela biti razen one po statusu. Poprej se je dogodilo, da je bil neki uradnik nastavljen že 1 leto, o čemur pa personalni pravni odbor ni nič vedel. Poprej so bili napravljeni lepi sklepi, toda do sistemiziranja mest ni nikdar prišlo. Zato se je dogodilo, da so bili v gotovih skupinah osebnih izdatki previsoki, pri drugih pa prenižki. Kakšne razmere so poprej vladale na magistratu? Take, da manjka kvalificiranih nameščenec, na drugi strani pa so bila velika mesta kot nepotrebna ukiniti. Neki uradnik je bil nastavljen edino zato, da je zbiral »Službeni list«. Neka uradnica pa zato, da je zbiral knjige. Oba sta bila dobro plačana in v višjem položaju, kakor pa kak kvalificiran uradnik. Mnogi uradniki so čakali na napredovanje po 8 do 12 let. Tem je treba popraviti krivico. Na drugi strani pa so bili favoriziranci.

Vozili so se v Subotico plačevati račune

Mestni sv. Sušnik je opisal v svojem govoru v prvi vrsti idilično prijetne razmere, ki so vladale pri mestnem pogrebem zavodu pod starim režimom. Občina je za zavod kupila staro poslopje na Ambroževem trgu za 2.100.000 Din. Tramovje v podstrešju je vse trilo. Mestni pogrebni zavod je izdal nad 4 milijone za nakup raznih pogrebnih koncesij, da je tako izognil konkurenci. Sedanji upravni odbor je ugotovil, da so se mesečni zaključki predlagali po 5 mesecih, sedaj jih dobimo že po 2 dneh po končanem mesecu. Nad 400.000 je bilo neplačanih računov. Prejšnja uprava je imela letno 3 seje, sedanja že 13. Vozili so se osebno v Subotico plačevati račune. Poprej so razne pogrebne potrebe naročevali izven mesta zunaj, celo v inozemstvu, da so se tako lahko gospodje vozili na stroške zavoda po komisijah. Za dežurno službo se je poprej porabilo 48.000 Din, sedaj samo 15.000 dinarjev.

V znamenju šampanjca

Mestni sv. Vider je na podlagi temeljito izvedene revizijske preiskave navajal razna fakta, kako se je gospodarilo na socialnopolitičnem uradu. Prejšnje občinske uprave niso videle, da v Ljubljani nad 600 šolskih otrok tako rekoč strada. Šele sedanja uprava je poskrbela, da dobivajo ti otroci v šoli zajtrk. Kako so prejšnje občinske uprave in njeni funkcionarji delali na socialnem uradu? De-

Metlika

Metlika, 14. marca.

Sadno drevje krađejo. Že nekaj let sem vsako pomlad in jesen krađejo neznanji tatji sadno drevje iz sadovnjakov. V zadnjem času pa po naših sadovnjakih dela škodo človek-zverina, ki loči mlado sadno drevje, če pa je deblu jačje od njega, pa raztrga krono in povzroča pridnim sadjarjem ogromno škodo, ker ubija zraven še veselje do sadjarstva.

Posestniku Zlogarju iz Grabrova je nekdo uničil oljiv nasad in mu prelomil okrog 30 mladih oljiv. Slična škoda je narejena tudi po sadovnjakih na Soškovem vrhu.

Nemanjčič iz Curil pa je nekdo navrtal dobro ročeto jablano in v nastalo luknjo vlił solno kislino.

Skrajni čas je že, da se krivci najdejo, ker oni so največja ovira za našo mlado šele razvijajočo se sadjarstvo.

Novi občinski odbor prevzel posle. Novi občinski odbor za občino Metlika — okolica, ki je bil pri zadnjih volitvah izvoljen z ogromno večino, je ta teden v občinski pisarni prisegel in prevzel posle.

Za novega predsednika je bil izvoljen G. Nemanjšič, posestnik in mlinar iz Zelenja, za podpredsednika pa g. Petrič iz Trnovca.

Zborovanje mariborskih trgovcev

Maribor, 14. marca.

V dvorani hotela Orel se je vršil danes dopoldne občni zbor Zdrženja trgovcev v Mariboru, ki je prinesel tej stanovski organizaciji mariborske trgovine precej izpremenjeno novo vodstvo. Občni zbor je vodil dosedanj predsednik veletrgovca Ferdinanda Pintera, ki se je moral sedaj kot svetnik zbornice s predsedniškega mesta umakniti, ker po novih določilih obe mesti nista več združljivi. V svojem govoru je podal predsednik sliko gospodarskega stanja v svetu in pri nas. Zanimivo je bilo poročilo glavnega tajnika F. Skare, ki je omenjal veliko ovir, s katerimi se mora trgovina v Mariboru boriti mnogo bolj, kakor trgovina v ostalih gospodarskih središčih naše države. Statistično in blaginjsko poročilo je podal blaginjski Zidanšek. Mariborsko združenje ima 511 trgovcev poedincev ter 65 družb, zadrug in zavodov, skupaj 579 članov. Lani je prejelo obrtne liste 59 članov, brisanih in objavljenih pa

lali so nekateri v znamenju šampanjca. Marsikomu bo še v spominu tragikomični prizor, ko so iz socialnega urada vlačili zaboje s steklenicami šampanjca na privatne domove, dalje kako so hoteli dokazati, da so ta šampanjca kupili za-se, pa trgovec tega ni mogel potrditi, dalje kako so ta šampanjca prodajali steklenico po 20 Din, ko stane 100 do 140 Din. Ali naj govorim, kako so od raznih prireditelj prepeljavali preostalo vino v mestno ubožnico in ga od tam drugim odpeljali. Kako se je to vino točilo in pilo v Kazini na plesni prireditvi? Govornik je navajal še druge zanimivosti

Delo muzejskega društva

Letos se bo muzej preselil v mariborski Grad

Maribor, 14. marca.

Danes dopoldne se je vršil v čitalnici Studijske knjižnice občni zbor mariborskega Muzejskega društva, ki je bil zelo dobro obiskan. Vodil ga je predsednik, znani naš zgodovinar in prelat dr. Kovačič, ki je uvodoma pozdravil zastopnika lavantinskega škofa stolnega kanonika in bogoslovnega ravnatelja dr. Ostrca ter ravnatelja Turjsko-prometne zveze Loosa. V splošnih potezah je nato orisal položaj muzejskega dela v Mariboru s posebnim ozirom na bodočo preselitev muzeja v mariborski grad.

Nad vse izjerno in zanimivo je bilo poslovno poročilo, ki ga je podal neutrudni tajnik ravnatelj banovinskega arhiva prof. Franjo Baš. Bila je lepa slika muzejskega dela na Stajerskem sploh, posebej pa še izredne aktivnosti, ki jo je razvijal mariborski muzej. Arheološka izkopavanja so se vršila lani na Ceršaku pri St. Ilju skupaj z graškim muzejem ter v Motvarjevcih. Izkopavanja na Ceršaku so pokazala latensko gradišče iz časa okoli 400—100 pred Kr.; izkopavanja pri Motvarjevcih pa so z rimskimi grobovi nakazala ostanke rimske ceste. V splošnem je bilo deževno lansko leto za delo v terenu neprikladno. Zato tudi nismo mogli nadaljevati s poizkusom v Veržetu, kjer smo pod vodstvom g. predsednika odkrili skelete na rimskih ruševinah. Z nakupom pa smo pridobili hallstattsko žaro iz groba na mestu današnje šole pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah. Numizmatično zbirko smo izpopolnili z nakupom dveh Valentinijanovih zlatnikov iz Grajene ter z zamena naših srednjeveških novcev. Najbolj je letos napredovala zbirka ljudske umetnosti in to v nadaljevanju našega lanskega dela. Ako smo lani delali predvsem na zbiranju pivskih posod in slik na steklo, smo to leto letos zaključili in zbrani material sistematsko razstavili na Mariborskem tednu, nato pa nadaljevali z zbiranjem ljudskih umetnin in to predvsem iz Slovenskih goric. Zbrali smo okoli 50 predmetov, večinoma iz lesa, poleg tega pa tudi iz gline. Z novo zbirko nam bo omogočeno v novem muzeju organsko opremiti zlasti etnografski del. V zvezi s temi pridobitvami pa je napredovala cerkvena zbirka, deloma z deli ljudske umetnosti iz časa XVIII. in XIX. stoletja, obenem pa tudi z baročnimi pridobitvami. S sodelovanjem lavantinskega škofijstva smo pridobili svečnik od Sv. Benedikta pri Šmarju pri Jelšah, v teku pa so še druge pridobitve, kjer moramo samo še tehnično urediti prevzem. Vzporedno s tem smo nadaljevali z izpopolnjevanjem umetnostne zbirke; kupili smo Suzano od F. Tratnika, pridobili Berača od I. Kosa, mestna občina pa je izročila muzeju Bulovčino Dekle z rožami in portrete mariborskih županov. Kulturnozgodovinska zbirka je bila izpopolnjena zlasti z deli, nanašajočimi se na Slomška, katera smo s pridržanjem lastninske pravice pridobili od Slomškove družine, s katero smo sodelovali na Slomškovi razstavi. Prirodopisna zbirka je napredovala zlasti z hribinami, kjer se je uspešno udeleževal realčan Fr. Dragar, in poleg tega zoološka zbirka, ki je bila preurejena in obogatena in kjer omenjamo dar bobra g. Seiferta. Poleg tega zbiralnega dela se je društvo udeleževalo s sodelovanjem na izdelavi grajskih načrtov za muzej, s sodelovanjem pri varstvu mariborskih spomenikov in starega Maribora, pri izpopolnjevanju knjižnice, s sodelovanjem pri vseh večjih kulturnih akcijah, kakor Slomškovi dnevi, Mariborski teden, radio relais postaja v Mariboru itd. Delo pa je bilo društvu omogočeno s podporo mariborske javnosti, mariborske mestne občine, lavantinskega škofijstva in zlasti v gmotnem oziru Dravske banovine. Ko se zahvaljujemo za naklonjenost, se priporočamo tudi za prihodnost, kjer bo društvo skušalo, kakor doslej, tudi v bodoče vršiti svojo dolžnost v tisti meri, ki mu bo sploh mogoča.

Nato je poročal blaginjski E. Baumgartner, ki se je zahvalil dravski banovini in mestni občini ter mariborskemu občinstvu za gmotno in moralno pomoč ter podal podroben pregled društvenih izdatkov in dohodkov, kjer prevladujejo za skoro 3000 Din dohodki. Ravnatelj Glaser je poročal o

† V Cerkljah pri Kranju je umrl posestnik g. Jernej Vombegar v starosti 75 let. Pokojni je bil zaveden in značajan katoliški mož. Pogreb bo jutri ob 7 zjutraj. Naj mu sveti večna luč!

Nekaznovano izzivanje

Objestnost kočevskih nemčurjev ne pozna meje

Kočevje, 14. marca.

Vesela družba se je zbrala v nedeljo, 7. marca v neki gostilni v Mahovniku. Koliko časa so bili tam, ne vemo. Okrog sedme ure so se napotili domov proti Kočevju. Seveda ne tiho. Vino jim je da-

jalo moči, da so krepko izražali svoje misli in čustva. Niso bili še pijani, da ne bi vedeli, kaj delajo. Zakaj korak jim je bil še trden in dovolj nagel, da se je zdelo, kot da koraka odkod od severa četa nove Nemčije, da zavzame »nemško« mesto Kočevje. Od daleč se je namreč že slišalo krepko vpitje: »Heil Hitler!«, kateremu klicu se je odzval trikrat: »Heil! Ker je seveda Hitler v sovrastvu z Judi, se je prvega klicu pridružil drugi: »Nieder mit den Juden« s primernim odzivom. Tako se je razlegalo lep del poti od Mahovnika do mesta. Zanimiva skupina se je ustavila pri vili banskega svetnika in tu začela klicati: »Nieder mit dem!« V oglašju s prejšnjimi klici bi se zdelo, da so hoteli s tem dati duška svoji jezi proti onim, ki ne puste, da bi se pod današnjo državno upravo razvijala hilterska miselnost tako lepo, kot se je pod vladjo JNS. — Tu je stopil nasproti razgrajen mestni stražnik z zahtevo, da utihnejo. Odgovorili so mu, da še ni sedma ura in nadaljevali z vpitjem, vendar »Heil Hitler!« ni bilo več slišati, pa so še vedno prav do orožniške postaje grulili proti Judom. Nekemu slovenskemu fantu, ki se jim je ustavil, so odgovorili, da so nacionalisti. Od orožniške postaje dalje so pa nenkrat začeli vpiti: »Živela Jugoslavija« prav v sredino mesta. Oni, ki jih niso preje ališali, bi skoraj mislili, da so kakti orjunaši. To sice niso bili, pač pa je bil med gručo slovenski trgovci (s svojimi pomočniki) iz znane sokolske družine, tudi sam Sokol (prisegel je na sokolska načela l. 1935) ter član tukajšnje »Streljaške družine,

iz prejšnjega režima v pogledu socialne politike. Ostali govorniki so se dotaknili še drugih perečih vprašanj komunalne politike. Vsi pa so soglasno ugotavljali, da sedanji proračun odgovarja gospodarskim, socialnim in drugim potrebam mestne občine.

Po resumeju načelnika finančnega odbora prof. Drmatje je dal g. župan proračun na glasovanje, ki je bil soglasno sprejet, kakor tudi k proračunu potrebni pravilnik. Proračun mestne občine Ljubljane se je odobril z rednimi izdatki 99.029.377 Din in z rednimi dohodki v isti višini. Čl. 19 pravilnika se glasi:

Vsakokratni mestni fizik ne sme izvrševati privatne prakse, niti ne sme imeti kakršnekoli izvenuradne stranske honorarne zaposlitve.

prirastku društvene knjižnice, ki je inkorporirana Studijski knjižnici in ki je v preteklem letu kot največjo pridobitev zaznamovala veliko ornitološko delo o Evropi, katerega je društvo nabavilo iz ostaline pokojnega dr. Reiserja. V imenu preglednikov računov je predlagal absolutorij, ki je bil soglasno sprejet. Članarina za l. 1937 je bila določena s 15 dinarji.

Pri volitvah je bil izvoljen v bistvo dosedanj odbor s predsednikom prelatom Kovačičem na čelu. Obisk muzeja je znašal nekaj nad 4000 oseb, med njimi 27 inozemcev-strokovnjakov.

Akademija ljubljanskih skavtov in planink

Ljubljana, 13. marca.

V dobro obiskani dvorani novega frančiškanskega konvikta so sinoči ljubljanski skavti in planinke priredili nad vso uspešno akademijo v spomin 80-letnice lorda Baden-Powela Of Gilwela, ustanovitelja skavtov. Med drugimi odličnimi osebnostmi, ki so se akademije udeležili so opazili francoskega konzula g. Remeranda, gospo Adlešičevo, inspektorja g. Dolenca, kanonika g. Volca, soprog biskupa min. go. Novakovo, dr. Bevka in druge.

Sporod akademije je tvorilo 20 prav dobro izvedenih točk. Uvodno besedo je imel vodja slovenskega skavtstva ravnatelj g. P. Kunaver, ki je v svojem govoru orisal življenje lorda Badena, ki kljub svojemu visokemu številu let še vedno prav pridno deluje za svoj skavtski pokret. Ravno sedaj je s svojo soprogo na Vzhodu, kjer ga vsi skavti in planinke povesod sprejemajo z velikim veseljem. Tudi je g. govornik omenil veliko delo, ki ga opravljajo skavti v prid države in človeštva sploh.

Za njegovim govorom pa so se vrstile sporedne točke. Najprej so nastopili najmanjši volčiči, ki so izvedli prizor iz R. Kiplingove povesti o Maugliju. Za tem je skavt Peter igral na kitaro in na harmoniko nekaj pesmi, ki so navzoče zelo navdušile. Tudi Beethovno Slovo in Drdlav Tarantela, ki ju je na violini ob spremljavi klavirja odigral skavt, sta bili dobro podani. Zanimiva je bila nadalje revija skavtov in pa nad vse uspešna slika v gozdu. Nadaljni program so še tvorile klavirska točka, deklamacija Po naše in končna skica Na obalah.

Ljubljanski skavti so tako na dostojen način proslavili 80-letnico ustanovitve njihove velike organizacije z željo, naj bi tudi oblasti pokazale za njihov pokret nekoliko več zanimanja in naj bi se njihove vrste še nadalje večale.

K današnjemu občnemu zboru Glasbene Matice

Ljubljana, 15. marca.

Glasbena Matica v Ljubljani preživlja zadnje čase krizo. Kakšne vrste je ta kriza, vedo pač najbolje odborniki te institucije sami, pa tudi ožji krog javnosti ni popolnoma nepoučen o dogodkih zadnjega časa. Ko je predlanski odstopil dolgoletni odbornik tega društva prof. Lovše, ki je vsem znan kot mož poštenjak, si mnogi niso znali razlagati tega nenadnega izstopa. Danes bi morala lahko sklepali, da so ga k temu naglani isti motivi kot pred dvema mesecema drugega odbornika. Tudi znanega kulturnega delavca, ki je izjavil, da odstopa pogojno do občnega zbora, če se razmere enkrat temeljito in definitivno ne raječijo.

Predpogoj za vsako delovanje, posebno če je več ali manj javno, je poštenje in poštenost, tako v dejanju kot tudi v mišljenju. Če pade na primer v kakem društvu v tem oziru na koga sum, ali naj potem ostali, ki so soodgovorni za delovanje vsega društva, dopustijo, da pade senca na društvo samo?

Te stvari bi morala premisliti Glasbena Matica na današnjem občnem zboru, da ugotovi krivdo ali nekrivdo in potem pač izvaja posledice. Glasbeni Matici želimo vsi, da se otrese vsega balasta, ki jo ovira, da se ne more posvetiti z vso skrbnostjo svoji važni kulturni nalogi.

Odgovor g. župana na izjavo g. dr. Koruna

Ljubljana, 15. marca.

Dr. Korun je v svoji izjavi, ki jo je pisмено vložil pri g. županu in ki so jo podpisali: dr. Korun sam, socialisti Likar in Kralj, pristaja Mačkovega gibanja g. Černe iz Zgornje Šiške in pa dr. Bohinjec, pristaja JNS, naglasal, da niso podpisniki izjave razven dr. Koruna samega in Likarja, ki sta člana fin. odbora, ob pravem času dobili proračuna in pa, da zahtevajo svobodno občinske volitve.

Krepak odgovor pa je nato dal g. župan. Ugotovil je pred vsem, da se mora župan držati poslovni, da dr. Korun more dobiti poznejše besedo in da je dr. Korun lani, ko je utemeljeval slabši proračun, kakor je letošnji, postal prav tako ter je občinskim svetnikom poslal tudi šele dva dni pred proračunsko obravnavo proračunske izjave.

Gospod župan je v svojih nadaljnjih izjavah ugotovil, da je lansko leto dr. Korun z vso vehemenco branil proračun, letos pa je demonstrativno odšel s proračunske razprave.

Kam je izginil? V Španijo?

Moravče, 15. marca.

V Gornjih Kosezah pri Moravčah že dlje časa pogrešajo Uranič Jožeta, p. d. Krznarja, ki je pred tedni neznan kam izginil. Neko nedeljo zjutraj ko so drugi odhajali v cerkev, je odšel tudi on in od takrat ni o njem ne duha ne sluha. Za potnino si je baje izposodil 2500 Din iz blagajne gasilnega društva v Pečah, kjer je bil blaginjski. Denarja pa ni nameraval poveriti ter se je s poti opravičil predsedniku društva z navedbo, kje naj išče kritje primanjkljaja. Kaj je gnalo mladega gospodarja od doma, kjer zapuša ženo in otroke, tega mož ni nikomur povedal. Kakor pravijo sosede, niso domače razmere ničesar zakrile, pa tudi drugi vzroki se dozdaj še niso razkrili. Prav tako ni znana smer njegovega odhoda. Nekateri sodijo, da jo je Uranič popihal v Španijo in ubijajo, ali bo pomagal rdečim ali belim, ako se mu bo posrečilo priti čez mejo.

Tele so odgnali iz hleva

Blagovica, 15. marca.

Posestnik Slapar z Uranka nad Blagovico je zaelišal v nedavni noči, da je v hlevu zamukala krava. Nekaj časa se mož za to ni zmedel; ko pa se je mukanje proti jutru le glasneje ponavljalo, se je pel pogledat. Krava je imela v jasilih vse polno mrve, pa se je vzlic temu ozirala oženo okrog sebe. Kdo ji je dal seno, ko vendar on polaga živini rezanico? Tedaj je zapazil, da v kotu zraven krave ni več teleta. Takoj je poklical domače, ki so pričeli žival iskati. Šele zjutraj, ko se je zdnilo, so odkrili sled, ki je peljala do bližnjega kamnoloma. Na kraju, zavarovanem s skalami, so našli kri, kar spričuje, da so teleta tamkaj za-klali. Od tam pa ni več sledi za neznanimi tatovi.

Socialno delo Podpornega društva za revne otroke

Maribor, 12. marca.

Društvo za podporo revnih učencev v Mariboru je imelo svoj občni zbor, ki je mudi vsem dobrotnikom in prijateljem revnih otrok vpogled v delovanje preteklega društvenega leta. Obdobje je bilo 819 otrok, in sicer: 350 dečkov in 469 deklic. Razdelilo se je: 370 oblek, 464 kom. perila, 305 parov čevljev, 264 žepnih robcov, 3 svitve, 8 čepice, 27 parov nogavic in 241 m blaga za obleke in perilo.

Društvo je imelo 66.967,25 Din dohodkov. Največjo podporo je dobilo društvo od mestne občine v Mariboru, ki je z zneskom 50.500 Din omogočila uspešno božično obdarovanje. Društveni odbor so vsem dobrotnikom iskreno zahvaljuje, posebno: P. R. K., tukajšnjim tiskarnam in uradništvom listov za pomoč in naklonjenost, kakor tudi mariborskemu občinstvu za poset naših koncertov. Društvo prosi, da bi ga občinstvo še naprej podpiralo, kajti beda naših otrok je vedno večja.

Kamnik

Krajevna organizacija JRZ v Kamniku priredi v četrtek, dne 18. marca ob 8 zvečer v »Kamniškem domu« zanimiv članski sestanek, na katerem bosta poročala gg. dr. D. Zvoček in mestni župan Stiglar Anton. Vse člane vabimo, da se sestanka zanesljivo udeležijo.

Akademiki iz vrst Akademске zveze v Ljubljani prirede na praznik sv. Jožeta pevski koncert in sicer: dopoldne v društvenem domu v Domžalah, zvečer ob 8 pa nastopijo v dvorani društva »Kamnik« v Kamniku. Na programu so slovenske narodne pesmi. Za koncert vladja že sedaj veliko zanimanje.

Združenje obrtnikov — stavbnih strok v Kamniku ima na praznik sv. Jožeta, ob 9 dopoldne, redni letni občni zbor. Vrši se v gostilni Windschnurer na Grabnu.

Prepotrpežljivi zborovalci

Ljubljana, 15. marca.

Velika zbornišna dvorana na Aleksandrovi univerzi. Pred nekdanjim predsedniškim podijem višja z okna dve zastavi: bolgarske in naša. V eredi datum: 24. I. 1937. Dan, ko je bil podpisan pakt večnega prijateljstva med obema državama. Zbrana je bila v odličnem številu akademika mladina. Ustanovil se je akademski osek Jugoslovanske-bolgarske Lige. Ustanovitev so pozdravili zastopniki raznih korporacij, tudi minister Kasazov. Predsednik TOI g. Ivan Jelačin je tudi govoril. Ko je nastopil, so se žili glasovi: »Veliki Slovan govori!« In začel je gospod Jelačin govoriti. Med govorom stojič je nihal ko nihalo ure in začel peti mlo pesem tako-le približno:

Bil sem še nedorezel deček. Naš hišni zdravnik je bil dr. Ljudevit Jenko, ki je ustanovil v Ljubljani ruski kružok. Naučil me je pisati cirilico in mi izročil ruski abecednik, ki mu pravijo »Julka«. Ko sem šel v I. razred osnovne šole na Graben, mi je dobri gospod dr. Jenko izročil ruski abecednik in pripomnil: »Nesi ga seboj v šolo s slovenskim abecednikom!« Tako sem tudi stobil. Moj učitelj g. Bele, ki ga lahko vsak večer vidite tam pri Kolovratu, je zapazil rusko knjigo. Vprašal me je: »Kaj pa imaš?« Odgovoril sem mu: »Ruski abecednik. Znam že cirilico.« Pohvalil me je. In veste, kaj je bilo? Med součenci sem postal — Bog!

Ko je pozneje nekdo pripomnil nekemu odličnemu gospodu, da je g. Jelačin tožil limonado, je evfemistično pripomnil: »Ni bil takrat v pravi formi.«

Kulturni koledar

Anton Karinger

14. marca 1870 je umrl v Ljubljani Anton Karinger, slikar. Rodil se je 29. nov. 1829 v Ljubljani. V Ljubljani je dovršil normalno in Mahrovo trgovsko šolo. L. 1845 je odšel na dunajsko akademijo likovnih umetnosti. Tu se je učil pri Steinfeldu 2 leti pokrajinskega slikarstva. V Monakovem se je posvetil portretnemu slikarstvu pod vodstvom Kirchnerja. L. 1849 se je kot kadet udeležil vojne v Italijo. Ko se je vrnil v Ljubljano kot poročnik, je naslikal grad Tivoli in sliko poklonil lastniku maršalu Radeckemu. — Iz Ljubljane je odšel v Benetke. L. 1845 je prišel v Dalmacijo, kjer se je posvetil slikanju narodnih noš in pokrajine. Tu se je seznanil z Wernerjem. — Ko ga je leta 1861 napadla druga mrzlica, je zaprosil za pokoj in se naselil v Ljubljani. Tu se je poročil in v polnoma posvetil slikarstvu. Karinger je mnogo razstavljal in to v Ljubljani, na Dunaju, v Pešti, Gradcu, Benetkah in drugod. Njegove pokrajinske slike so izvrstne (Pogled na Triglav iz Bohinja itd.). Risane so izredno natančno v prikupnih in harmoničnih barvah. Tudi njegovi portreti so dobri.

Gollmayer Jurij

15. marca 1775 se je rodil v Lescah duhovnik Gollmayer Jurij. Študiral je gimnazijo v Ljubljani, teologijo menda na Dunaju. Bil je kanonik, semeniški ravatelj, stolni dekan in stolni prost. Umrl je 10. avg. 1822 v Ljubljani. — Bil je eden izmed tistih duhovnikov, ki jih je škof Herberstein zbral okrog sebe. Pod njegovim vplivom je postal pristaja jožefinskega praktičnega jansenizma in se približal miselnosti literarnih prepovedov. Z Japlja sta si bila prijatelja. Izdal je knjigo: Sveta misel in krščansko premišljanje za vsak dan iz sv. pisma, ki je napisana po francoski predlogi. Knjiga se je izredno razširila in je doživela več kot deset izdaj. Gollmayer je pripomogel tudi nekoliko k slovenizaciji osnovne šole na Kranjskem.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, ponedeljek, 15. marca: Klemen.
Torek, 16. marca: Hilarij.

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva c. 20; mr. Gartus, Moste.

Drama: Zaprt.
Opera: Zaprt.
Kino Union: Dekliški internat.
Kino Sloga: Orijent.
Kino Matica: Beethovnova velika ljubezen.

* KINO *
TEL. 22-21 **UNION**

Najlepše filmsko delo v režiji G. Bolyarja
Dekliški internat (PRINCEZA DAGMAR)
Angela Salloker Naoul Aslan

TEL. 27-30 **SLOGA**
Pustolovni film velike ljubezni in velike mrsnice
belih ljudi v vrtnici kitajskih meščanskih bojev

ORIENT
Cary Cooper in Madeleine Carroll
TEL. 21-24 **MATICA**

Grandiozno filmsko delo
Beethovnova velika ljubezen
njegovo delo in njegova bolest
HARRY BAUR
Režija: Abel Gance Glasba: Louis Masson
Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Ljubljansko gledališče

DRAMA
Začetek ob osmih
Ponedeljek, 15. marca: Zaprt.

OPERA
Začetek ob osmih
Ponedeljek, 15. marca: Zaprt.

Gostovanje gosp. Mihajla Markoviča. V tekočem tednu bo gostoval Mihajlo Marković, vpokojeni član zagrebskega Narodnega gledališča, v naši drami in sicer v Nušičevi komediji »Dr. Kremlar bo vlogi Zivote Cvijovića, ki jo je odigral pred kratkim okrog 30 krat z ogromnim uspehom v Zagrebu. Markantna osebnost tega odličnega karakternega igralca spada v najvidnejše predstavnike zagrebskega ansambla.

Mestni socialni kolek

Vse trafike, vse večje trgovine imajo v zalogi mestni socialni kolek. Občani, ko pišejo pismo, razglednice, ko pošiljajo poštno pošiljke, ne pozabite prilepiti na nje vsaj en mestni kolek. Poštno ministrstvo je dovolilo, da se sme na vse poštno pošiljke ta kolek lepiti. Naj bi ne bilo letos velikonočnega voščila brez mestnega koleka. Ne stane več kot pol dinarja ali en dinar. Z dohodkom koleka bodo dobili brezposelni delo. Gospodje trgovci naj ne pozabijo opozarjati svojih strank in kupci naj ne odklanjajo nakupa koleka. Mestni socialni kolek naj bo povsod! Mestni socialni kolek na vsako pošiljko in račun!

„Putnikovi“ izleti za veliko noč

Za veliko noč od 27. do 29. marca priredi »Putnik« sledeče izlete z avtobusom:
Na Korosko z obiskom Osojskega jezera, Vrbskega jezera, Celoveca in Gosposvetskega polja. Cena vožnji in preskrbi 495 Din.
V Benetke čez Trst, kjer bo kosilo. Ogled mest in vseh znamenitosti. Povratek preko Gorice. Cena vožnji in preskrbi 475 Din.
V Crikvenico preko Sušaka, kjer bo kosilo. Cena vožnji in preskrbi 485 Din.
V Trst — cena vožnji brez preskrbe 115 Din.
V Gorico — cena vožnji brez preskrbe 120 Din.
Vse ostale informacije v biljetarnicah »Putnik« v Gajevi ulici in hotelu Metropol.

Zborovanje jugoslovanskih prostovoljcev

Ljubljana, 15. marca.

Včeraj dopoldne so se sličili člani organizacije jugoslovanskih prostovoljcev k polaganju računov na 18. redni občni zbor, ki ga je vodil g. predsednik Josip Jeras.

Predsedniško poročilo poudarja, da je bilo delo organizacije zelo živahno in plodovito. Saj je bilo v minulem letu dovolj prilike, da so tudi prostovoljci pokazali, da ta organizacija ni zastarela.

Tajniško poročilo je bilo precej obširno in kaže, da je organizacija imela v preteklem poslovnem letu 12 sej, 3 izredne in pa 28. junija izreden občni zbor. V organizaciji je včlanjenih 146 članov, od teh jih je v Ljubljani 60.

Iz blaginjskega poročila je razvidno, da so bili prispevki v preteklem letu še dokaj zadovoljivi. Dohodki znašajo 32.261 Din, izdatki pa 32.371 Din. Za organizacijsko zastavo so člani prispevali 7.117 Din. Podpore, ki jih je organizacija prejela znašajo 3000 Din, in to 2000 od banovine in 1000 od mestne uprave. Nabiralne akcije so vrgle 9962 Din. Vrednost

društvenega inventarja pa znaša 10.868 Din. Iz organizacijske blaginje je bilo izdanih tudi 2000 Din kot podpore revnim članom.

Poročilo prireditelnega odbora poudarja, da je organizacija priredila spominsko akademijo, ki je v materialnem in socialnem oziru popolnoma uspela. Tudi se je udeležila vidovdanskih slovesnosti in pri tej priliki razvila svoj prapor. Isti dan je bilo tudi odlikovanje mater padlih borcev. Ljubljanski župan g. Adlešič, ki kaže za delo te organizacije veliko razumevanje, je podelil častno priznanje gg. Kumeljevi in Batičevi. Poleg teh dveh pa je bilo odlikovanih še četrto drugih mater izven Ljubljane. Delo bodočega organizacijskega odbora bo tudi ureditev vojaškega pokopališča.

Delo redakcijskega odbora je sedaj osredotočeno v izdajanju knjige: »Prostovoljci, kladivarji Jugoslavije«, ki bo izšla čez nekoliko mesecev. Redakcijski odbor je prejel od 66 avtorjev kar 79 rokopisov in 11 nekrologov. Pri ponovnih volitvah bil izvoljen stari odbor z malenkostnimi spremembami.

Izza naših meja

Nagrade družinam s številnimi otroci. Kakor je znano, daje italijanska vlada velike nagrade družinam s številnimi otroci. Te nagrade se podeljujejo vsak mesec iz posebnega fonda, ki ga upravlja sam Mussolini. Pretekli mesec so bili nagrajeni tudi trije Slovenci, oziroma tri slovenske družine v Primorju. Družina Kuka Andreja iz Kanala je dobila 800 lir nagrade, Bresan Angele iz Gradiške tudi 800 lir, Verčon Franc iz Sv. Križa pri Nabrežini pa 600 lir.

Dve nesreči. V Vipavi so našli pred kratkim truplo Erneste roj. Zupan, stare 60 let, stanujoče v Trstu. Nesrečnica je bila živčno zelo razvrvana ter mislila, da je naredila samomor. Komisija pa je ugotovila, da je umrla predno je utonila. — Ravno tako so v Vipavi pri Biljah našli truplo Alojzija Kovčiča, starega 44 let. Po vseh znakih sodijo, da gre za nesrečo.

Stroga obsodba starčka. Sodišče je pred kratkim obsodilo na štiri leta, štiri mesece in petnajst dni 68 letnega Antona Biteznička. Obsojenec je nagnat sodnega eksekutorja, ki je prišel rubit, z vilami ter ga precej težko ranil, da je moral ležati 40 dni v bolnišnici. Radi zapadlih davkov bi moral zarubiti nekaj predmetov, a to je starčka tako razjezilo, da se je skušal s silo ubraniti uradnega izterjevalca. Vsled zadnje amnestije so mu znižali kazen za dve leti.

Priprave za proslavo obletnice imperija in nabiranje prostovoljnih prispevkov po naših krajih. Maja meseca pripravljajo po vsej Italiji veliko proslavo ob priliki prve obletnice obstoja italijanskega imperija ter okupacije Abesinije. Po vsej državi so pričeli za to priliko nabirati prostovoljne prispevke, da bo proslava čim svečanjša. Slično akcijo so začeli tudi po naših krajih, in dan za dnem objavljajo sezname onih, ki so darovali v ta namen; tako n. pr. v Rihembergu, Komnu, Sežani in drugod. Zlasti v večjih podeželskih krajih, v katerih bodo osredotočene proslave za vso bližnjo okolico, z običajnimi paradami in govori, z veliko intenzivnostjo hodijo od hiše do hiše in skušajo nabirati čim večje zneske. Fašistični uradniki namreč žele, da bi se naši kraji v proslavi še posebej odlikovali. Po seznamih pa izgleda, da med našim ljudstvom akcija nima pričakovanega uspeha kljub temu, da vse hiše prispevajo. Zneski prispevkov so razmeroma zelo majhni.

Vrtnitev iz ječe radi pomilostitve. Zadnje pomilostitve, ob priliki rojstva sina italijanskega prestolonaslednika, je bil deležen tudi Andrej Brezavšek, ki je bil obsojen leta 1932 s trinajstimi tovariši iz Kala pri Kanalu, na 20 let ječe. Domov se je vrnil že po štirih letih. Ko je bil obsojen, je imel komaj 20 let. Iz ječe se je vrnil popolnoma gluhi in slep na eno oko. Posledice ječe mu bodo ostale za vse življenje.

Vrtnitev naših fantov iz Abesinije. Pretekli teden se je vrnilo v Gorico iz vzhodne Afrike, kjer so se borili skoraj celo leto, mnogo naših fantov. Na postaji so jim priredili svečan sprejem. Mnogo naših rojakov iz gorške okolice je prišlo na postajo, da zopet vidijo po tolikem času svoje sinove. Velika množica teh je tako povečala uradno organiziran svečan sprejem. Kakor pa poročajo, bodo nekatere teh, ki so se vrnil, zamenjali novi. Izgleda torej, da bo zopet moralo precej nabornikov iz Gorike in naose dežele sploh, v Afriko.

Občni zbor Rdečega križa

Ljubljana, 15. marca.

Včeraj dopoldne je imel svoj letni občni zbor oblatni odbor Rdečega križa v Ljubljani. Vodil je občni zbor predsednik dr. Krejči, prisostvovalo pa je zborovanju mnogo delegatov iz vseh krajev Slovenije ter predstavniki sorodnih organizacij in ustanov. Ob otvoritvi sta bili sprejeti udanostni brzojavki Nj. Vel. kralju Petru in Nj. kr. Vis. knezu-namestniku Pavlu.

Nato je sledilo predsedniško poročilo, iz katerega posnemamo, da ima društvo 161 okrajnih in občinskih odborov, 144 poverjeništev, 58 višjih članov, 5099 rednih članov in 7910 podpornih članov. V svojem poročilu je predsednik opozoril, da je odpovedalo sodelovanje pri RK uradništvo in da bi bilo treba radi tega dati društvu novih smernic. Dalje je poudaril, da RK ni organizacija, ki so ji pri srcu samo humanitarna dela, marveč poleg tega posebno še narodnoobrambni cilji.

Vsa poročila so bila soglasno sprejeta. Pri debati se je poudarjalo pomanjkanje propagandnega gradiva na deželi, nakar je predsednik dr. Krejči objubil, da bo v tem oziru oblatni odbor skušal odpraviti vse pomanjklivosti. Nato je bila sprejeta razrešnica s pohvalo. Pri volitvah je bila sprejeta sledeča lista, ki je bila izvoljena: predsednik upr. odbora dr. Krejči, podpredsednik dr. Fetič in ravnatelj meščanske šole Maks Hočvar, za člana upravnega odbora ga. dvorna dama Tavčarjeva, g. inšpektor Weater, glavni knjigovodja Mestne hranilnice g. Mešek, železniški uradnik g. M. Gregorka in prof. Janko Sever; za predsednika nadzornega odbora pa je bil izvoljen ravnatelj Mestne hranilnice v p. g. Franc Pettnar, za člana pa gg. Fran Jeran in Tone Gaspari, ravnatelj meščanske šole na Rakeku; za delegate v glavni odbor so bili izvoljeni gg. dr. Fetič, ravnatelj Ivo Subic iz Celja, dr. Vidic iz Kamnika, Skalar iz Ljubljane, Mešek iz Ljubljane in kot zastopnik samarijanov g. Vladimir Senk.

Dr. Fetič je bil izvoljen tudi za člana upravnega odbora, g. dvorna dama Tavčarjeva, g. inšpektor Weater, glavni knjigovodja Mestne hranilnice g. Mešek, železniški uradnik g. M. Gregorka in prof. Janko Sever; za predsednika nadzornega odbora pa je bil izvoljen ravnatelj Mestne hranilnice v p. g. Franc Pettnar, za člana pa gg. Fran Jeran in Tone Gaspari, ravnatelj meščanske šole na Rakeku; za delegate v glavni odbor so bili izvoljeni gg. dr. Fetič, ravnatelj Ivo Subic iz Celja, dr. Vidic iz Kamnika, Skalar iz Ljubljane, Mešek iz Ljubljane in kot zastopnik samarijanov g. Vladimir Senk.

Dr. Fetič je bil izvoljen tudi za člana upravnega odbora, g. dvorna dama Tavčarjeva, g. inšpektor Weater, glavni knjigovodja Mestne hranilnice g. Mešek, železniški uradnik g. M. Gregorka in prof. Janko Sever; za predsednika nadzornega odbora pa je bil izvoljen ravnatelj Mestne hranilnice v p. g. Franc Pettnar, za člana pa gg. Fran Jeran in Tone Gaspari, ravnatelj meščanske šole na Rakeku; za delegate v glavni odbor so bili izvoljeni gg. dr. Fetič, ravnatelj Ivo Subic iz Celja, dr. Vidic iz Kamnika, Skalar iz Ljubljane, Mešek iz Ljubljane in kot zastopnik samarijanov g. Vladimir Senk.

Dr. Fetič je bil izvoljen tudi za člana upravnega odbora, g. dvorna dama Tavčarjeva, g. inšpektor Weater, glavni knjigovodja Mestne hranilnice g. Mešek, železniški uradnik g. M. Gregorka in prof. Janko Sever; za predsednika nadzornega odbora pa je bil izvoljen ravnatelj Mestne hranilnice v p. g. Franc Pettnar, za člana pa gg. Fran Jeran in Tone Gaspari, ravnatelj meščanske šole na Rakeku; za delegate v glavni odbor so bili izvoljeni gg. dr. Fetič, ravnatelj Ivo Subic iz Celja, dr. Vidic iz Kamnika, Skalar iz Ljubljane, Mešek iz Ljubljane in kot zastopnik samarijanov g. Vladimir Senk.

Dr. Fetič je bil izvoljen tudi za člana upravnega odbora, g. dvorna dama Tavčarjeva, g. inšpektor Weater, glavni knjigovodja Mestne hranilnice g. Mešek, železniški uradnik g. M. Gregorka in prof. Janko Sever; za predsednika nadzornega odbora pa je bil izvoljen ravnatelj Mestne hranilnice v p. g. Franc Pettnar, za člana pa gg. Fran Jeran in Tone Gaspari, ravnatelj meščanske šole na Rakeku; za delegate v glavni odbor so bili izvoljeni gg. dr. Fetič, ravnatelj Ivo Subic iz Celja, dr. Vidic iz Kamnika, Skalar iz Ljubljane, Mešek iz Ljubljane in kot zastopnik samarijanov g. Vladimir Senk.

Dr. Fetič je bil izvoljen tudi za člana upravnega odbora, g. dvorna dama Tavčarjeva, g. inšpektor Weater, glavni knjigovodja Mestne hranilnice g. Mešek, železniški uradnik g. M. Gregorka in prof. Janko Sever; za predsednika nadzornega odbora pa je bil izvoljen ravnatelj Mestne hranilnice v p. g. Franc Pettnar, za člana pa gg. Fran Jeran in Tone Gaspari, ravnatelj meščanske šole na Rakeku; za delegate v glavni odbor so bili izvoljeni gg. dr. Fetič, ravnatelj Ivo Subic iz Celja, dr. Vidic iz Kamnika, Skalar iz Ljubljane, Mešek iz Ljubljane in kot zastopnik samarijanov g. Vladimir Senk.

Dr. Fetič je bil izvoljen tudi za člana upravnega odbora, g. dvorna dama Tavčarjeva, g. inšpektor Weater, glavni knjigovodja Mestne hranilnice g. Mešek, železniški uradnik g. M. Gregorka in prof. Janko Sever; za predsednika nadzornega odbora pa je bil izvoljen ravnatelj Mestne hranilnice v p. g. Franc Pettnar, za člana pa gg. Fran Jeran in Tone Gaspari, ravnatelj meščanske šole na Rakeku; za delegate v glavni odbor so bili izvoljeni gg. dr. Fetič, ravnatelj Ivo Subic iz Celja, dr. Vidic iz Kamnika, Skalar iz Ljubljane, Mešek iz Ljubljane in kot zastopnik samarijanov g. Vladimir Senk.

Dr. Fetič je bil izvoljen tudi za člana upravnega odbora, g. dvorna dama Tavčarjeva, g. inšpektor Weater, glavni knjigovodja Mestne hranilnice g. Mešek, železniški uradnik g. M. Gregorka in prof. Janko Sever; za predsednika nadzornega odbora pa je bil izvoljen ravnatelj Mestne hranilnice v p. g. Franc Pettnar, za člana pa gg. Fran Jeran in Tone Gaspari, ravnatelj meščanske šole na Rakeku; za delegate v glavni odbor so bili izvoljeni gg. dr. Fetič, ravnatelj Ivo Subic iz Celja, dr. Vidic iz Kamnika, Skalar iz Ljubljane, Mešek iz Ljubljane in kot zastopnik samarijanov g. Vladimir Senk.

Dr. Fetič je bil izvoljen tudi za člana upravnega odbora, g. dvorna dama Tavčarjeva, g. inšpektor Weater, glavni knjigovodja Mestne hranilnice g. Mešek, železniški uradnik g. M. Gregorka in prof. Janko Sever; za predsednika nadzornega odbora pa je bil izvoljen ravnatelj Mestne hranilnice v p. g. Franc Pettnar, za člana pa gg. Fran Jeran in Tone Gaspari, ravnatelj meščanske šole na Rakeku; za delegate v glavni odbor so bili izvoljeni gg. dr. Fetič, ravnatelj Ivo Subic iz Celja, dr. Vidic iz Kamnika, Skalar iz Ljubljane, Mešek iz Ljubljane in kot zastopnik samarijanov g. Vladimir Senk.

Dr. Fetič je bil izvoljen tudi za člana upravnega odbora, g. dvorna dama Tavčarjeva, g. inšpektor Weater, glavni knjigovodja Mestne hranilnice g. Mešek, železniški uradnik g. M. Gregorka in prof. Janko Sever; za predsednika nadzornega odbora pa je bil izvoljen ravnatelj Mestne hranilnice v p. g. Franc Pettnar, za člana pa gg. Fran Jeran in Tone Gaspari, ravnatelj meščanske šole na Rakeku; za delegate v glavni odbor so bili izvoljeni gg. dr. Fetič, ravnatelj Ivo Subic iz Celja, dr. Vidic iz Kamnika, Skalar iz Ljubljane, Mešek iz Ljubljane in kot zastopnik samarijanov g. Vladimir Senk.

Kratek športni pregled

Drž. nogometno prvenstvo

Rezultati včerajšnjega tekmovanja za državno nogometno prvenstvo so naslednji:

Hašk Ljubljana 3 : 1 (2 : 1).
Gradjanski — Slavija 0 : 5 (0 : 0).
BSK — Concordija 0 : 0 (0 : 0).
Jugoslavija — Slavija 8 : 0 (1 : 0).
Hajduk — BASK 3 : 1 (3 : 1).

Drugo kolo državnega prvenstva je prineslo Ljubljani predzadnje mesto. Vendar pa upamo, da se bo Ljubljana s štirimi zaporednimi tekmi, ki jih bo sedaj igrala v Ljubljani, kmalu popravila.

Največja senzacija včerajšnjega dne pa je neodločen rezultat outsidersja SK Concordije, ki je z BSK letošnjim državnim prvakom na belgrajskih tleh dosegla nad vse časten rezultat.

Končno stanje:

Gradjanski	11	8	2	32	10	18
Hajduk	11	7	0	4	26	12
Jugoslavija	11	7	0	4	26	13
BSK	11	4	4	3	21	12
Slavija (S)	11	5	2	4	23	19
Bask	11	5	2	4	20	12
Hašk	11	3	3	5	15	27
Slavija (O)	11	3	2	6	14	28
Ljubljana	11	2	3	6	10	20
Concordia	11	1	2	8	10	36

Kaj pravi Zagreb o Ljubljani?

Današnji »Jutarnji list« piše o Ljubljani pozorno in navaja: »Ljubljana s svojo igro ni mogla zadovoljiti. V njej ni ničesar, kar bi gledalce lahko navdušilo. Nima niti lepih kombinacij, niti odločilnega udara, ne elana in ne one poštvovalnosti, ki bi morala biti svojstvena vsakemu prvostopnemu moštvu, zlasti onemu, ki tekmuje v državnem prvenstvu. Ljubljana je imela včeraj dobro obrambo, še boljše krilsko vrsto, dočim je bil pa napad zelo slab. V napadu ni niti enega igralca, ki bi vedel, kaj hoče in kaj more. K temu pa je treba pripomniti, da je SK Ljubljana igrala izredno fair in da ni niti en igralec izpadel zaradi grde igre.«

Prvenstvo ljubljanskih podzvez.

Kranj : Slovan 5 : 2 (2 : 2).
Olimp (Celje) : Hermes 5 : 2 (1 : 0).
Celje (Železničar) 3 : 1 (1 : 0).

Ljubljana 2. razred:

Svoboda : Mladika 1 : 2.
Moste : Mars 2 : 4.
Slavija : Korotan 2 : 1.
Jadran : Grafika 1 : 0.

Občni zbor kolesarjev v Zagrebu

Zagreb, 14. marca.

Veliko zanimanje je vladalo za včerajšnji občni zbor Kolesarske zveze, ki je bil, kakor znano, prekinjen pred enim mesecem zaradi velikanskega kravalca, ki je nastal. Slovenski delegati niso dosegli tega, kar bi bilo pričakovati po prvem prekinjenem običnem zboru, in sicer, da bi prišel sedež Kolesarske zveze iz Zagreba v Ljubljano, vendar pa so dosegli to, da je izbrana taka uprava, ki bo znala bolj pravilno ceniti slovensko delo v kolesarskem športu. Izbrana je bila kompromisna lista. Slovenske kolesarje bodo zastopali podpredsednik Gorjanc Jakob (Ilirija, Ljubljana), tehnični referent Gregorc Metod, (Hermes, Ljubljana), kot odborniki pa so bili izbrani Fischer (Železničar, Maribor), Hlebs (Perun, Maribor), Cajnko (Mislinje, Slovenjgradec) in Steinbueher (Železničar, Maribor). Sprejeti so bili nadalje tudi važni sklepi.

Vsako četrtletje se mora sklicati plenarna seja, kateri morajo prisostvovati vsi odborniki zveze. Ustanovi se podzveza v Karlovcu. Spet se obnovi razpuščena Triglavsko podzveze v Ljubljani. Nova uprava mora preurediti in popraviti pravila in pravilnik ter jih predložiti klubom v odobritev. Seniorsko državno prvenstvo se vrši na progi Zagreb—Ljubljana, cilj pa bo v Ljubljani. Juniorsko prvenstvo se vrši na progi Ljubljana—Celje s ciljem v Celju. Obnovi se zvezna dirka v Celje, ki se bo vršila 11. julija ter kongres kolesarjev ob tej priliki. Državno dirkališčno prvenstvo se vrši v Ljubljani na stadionu Hermesa. Gorsko državno prvenstvo se vrši v Zagrebu. Za načelnika sodniškega zbora za vse leto se izvoli Fajsi Mirko (Celje), ki ima nalogo, da organizira celo poslovanje sodniškega zbora. Sklene se, da se spremni § 1 pravil, ki se glasi, da sedež zveze ni več v Zagrebu, ampak bo sedež zveze vedno kraj, ki ga določi redna glavna skupščina zveze. Odobri se meddržavna tekma Belgrad—Sofija, ki ji priredi list »Vreme« 8. do 10. junija. Vršila se bo v treh etapah. Startali pa bodo po dva vozača iz Ljubljane, Maribora in Belgrada.

Zaključek akademskega prvenstva

Planica, 15. marca.

Pod pravcatim nalivom je bil včeraj izveden tukaj zadnji del akademskega smučarskega prvenstva in sicer tek na 15 km. Neverjetno bi se zdelo vsakomur, da se bodo tekme ob takem vremenu sploh mogle vršiti. Toda poštvovalnost funkcionarjev in disciplini tekmovalcev je pripisovati, da so tekme izpadle brezhibno. Kakor je bilo pričakovati, so se pri teku Avstrijci revanžirali za poraz v alpski kombinaciji. Rezultati so sledeči:
1. Rösser (Graz) 1.18.55. 2. Foggy (Leoben) 1.23.32. 3. Močnik (Jaso) 1.23.40. 4. Strohmeier (Leoben) 1.25.22. 5. Hesse (Graz) 1.26.48. 6. Schmidt (Leoben) 1.31.37. 7. Podkrajšek (JASO) 1.32.25. 8. Dermota (ASK), 9. Tavčar (Jaso), 10. Westenthaler (Leoben). Izven konkurence sta startala Knap

Od tu in tam

Temeljni kamen za zgradbo novega mostu preko Donave med Jugoslavijo in Romunijo bodo položili še letos baje ob navzočnosti vseh treh poglavarjev Jugoslavije, Romunije in Češkoslovaške. Načrti se že izdelujejo. Železno konstrukcijo pa bo za jugoslovanski del mostu izdelala tovarna v Slavonskem Brodu, za romunski pa neka romunska tovarna.

Učiteljske so nezadovoljne s členom v novem finančnem zakonu, s katerim se odreja učiteljem, ki se poročijo z neučiteljem, odpust iz državne službe. Po tej odredbi zgube tudi učiteljice, ki so že izpolnile pogoje za prejem pokojnine, to pravico in dobo le odpravino v znesku enoletnih prejemkov. Tako je prvo protestiralo sarajevsko učiteljsko združenje in poslalo spomenico predsedniku senata dr. Mažuraniću.

V soboto zvečer je bil izvršen velik vlom v Zagrebu. Neznani vlomilci so vdrl v pisarno tekstilne tovarne Mautner, navrtali blagajno in odnesli iz nje nekaj nad 400.000 dinarjev denarja. Značilno je, da tovarna ni imela niti čuvaja, niti kakih alarmnih naprav, kljub tolikemu denarju v blagajni. Vlomilci so uporabljali najmodernejša orodja za trganje jeklenih sten blagajne. Bili so pa toliko previdni, da so iz blagajne pobrali le papirnati denar, dočim so kovaneje pustili. Tega je bilo tudi nekaj nad 30.000 Din. Edina sled za njimi je nekaj vlomileškega orodja, ki so ga pustili ob blagajni. Drugače pa so delali tako, da do zjutraj vloma sploh opazili niso.

»Tivar« ne bo gradil velike nove palače v Zagrebu, kakor se je v začetku govorilo, temveč v Belgradu. V Zagrebu bo palača, ki jo je kupil, le popravil.

Izredno težkega soma so vjeli v Donavi pri Zemund. Tehtal je kar 118 kilogramov.

Stavka v splitskih cementnih tovarnah se še ni končala. Posledice stavke so že povsod vidne, kajti vsa dela so ustavljena zaradi pomanjkanja cementa. Najnujnejše potrebe krijejo z uvozom cementa iz inozemstva.

Zaradi narastlih voda so morali kmetje v Vojvodini in Sremu evakuirati nad 35.000 juter zemlje. Zadnji dan sicer vode niso več naraščale, vendar pa je zaradi visokega vodostaja pritisk na nasipe tako močan, da so morali to storiti že zaradi previdnosti.

Nov regulacijski načrt bo dobilo tudi Sarajevo. Skice so se izdelovale dolgo vrsto let in je to do sedaj stalo milijon tristošeststo dinarjev. Ker ima Sarajevo tako v geografskem kakor tudi v zgodovinskem pogledu povsem svoje mesto, bodo za izdelavo končnega regulacijskega načrta razpisali mednarodni natečaj.

Pop v Rakincih pri Smederevu je bil na zabavi, ki jo je tam priredila »zadružna omladina«. S svojimi tovariši se je napil in aredi predstave razgrajal. Tako vedenje je razburilo gledalce. Toda pop je divjal še dalje in začel končno razbijati tudi kozarce, stole in mize. To mu je bilo še

Organizacija prostega časa

Kakšne težave in probleme nam povzroča današnji vprašanje, kje, kdaj in kako bomo prebili tistih štirinajst dni ali tri tedne prostega časa, ki ga zaznamujemo z imenom dopust. To vprašanje ni važno samo za uboga uradnika, nameščenca, profesorja, marveč je važno tudi za narode v celoti in za njihove državnike.

Vsebolj prihajamo do spoznanja, da je treba človekov prosti čas organizirati ter tako pomagati vsakomur, da ga smoteno izkoristi, da ima od tega časa največ koristi za svoje živce in za vse svoje počutje. Hitler je nekoč naložil organizacijo, ki se bavijo z vprašanjem človeškega prostega časa označil z vprašanjem: »Kako bomo ljudstvu ohranili in ojačili živce, če mu pomoremo do spoznanja, da more samo živčno močan narod voditi uspešno politiko?« To vprašanje je danes važno prav gotovo za slehernega narodnega voditelja in ne samo za Hitlerja.

Kakor človek ne živi samo od kruha, prav tako malo živi tudi od samega dela. Tiha ura vsake večer, nekaj nevezanih sproščeni tednov na leto, to je vsakemu ustvarjajočemu in delovnemu človeku samo po sebi umevna želja.

Toda žal ni izpolnitev te želje tako samoposebi umevna.

Človek ima od dopusta največ, če lahko prebije na daljšem ali krajšem potovanju, bodisi po domovini ali po tujini. Treba se je umakniti iz navadnega okolja, ki nas obdaja vse dneve. Danes je posebno pri nas dolga potovanja težko delati. Toda potreba po spremembi kraja je zaradi vsebolj kompliciranega dela in življenja v nas vse močnejša.

Zato se zdi, da bi morale vse organizacije, ki se bavijo s človekovim prostim časom in z njegovo izpolnitvijo posebno pozornost posvečati potovanju. Potovanje je treba s pomočjo države in odločujočih činiteljev poceniti tako, da bo mogoče iti ne samo blizu, marveč tudi daleč vsakomur izmed nas.

Zmaga daljave, največja pridobitev

Moderni čas je prav za prav potovanje v današnjem smislu beseda šele ustvaril. Zmanjšal je razdalje med kraji in zvišal poznanje tujih dežel ter tako pregnal iz ljudi strah pred tujino. Vse dežele, otoki, morja, hribovi in mesta, ki jih izbiramo za svoj potopni cilj, so pridobitev modernega časa. Kaj se to pravi, si lahko predstavljamo samo, če si predočimo, kako je bilo v teh ozirih nekdaj.

Ni nam treba iti dalje nazaj, kakor sto ali

sto petdeset let, pa že ne najdemo niti sledu o naših težnjah po daljavi in tujini. Tiste čase je na svetu, zlasti pa pri nas, vladal pravi pravcati strah pred tujino. Kar se tiče oddiha, je bil tedaj ljudem — kakor je še danes marsikomu — ideal v dremanju. Ljudje so popotovali radi in brez strahu edino v deželo spanca.

Rousseaujev klic: »Nazaj k naravi« je bil za tiste razmere nekaj strašnega in nekaj docela nerazumljivega.

Tudi filozof sam si tega klica ni predstavljal v vsej njegovi izčrpanosti. Misli je pod njim seveda, naj bi se ljudje napotili tudi v hribe, celo v Alpe, toda Alpe so se zanj nehale tam, kjer se danes šele pričnajo, to je pod stenami. Še leta 1770. je mogoče v nekem učenem popisu Švice brati besede o »nadvse strahotnem gorovju, ki ne kaže nič prijetnega zelenja in nikjer razveseljivih polj«. Če bi bil kdo tedaj zgradil vzpenjačo na gore, bi bila šla v nekaj tednih v konkurz, tak strah je vladal na svetu pred gorami.

Ogromni ameriški avtobusi, primerni v družbi nebotičnikov.

Potopis tako drag kakor potovanje

Tako je bilo svoje čase. Moderni čas in moderno delo je v nas rodilo potrebo po smotnem oddihu, ki ga moremo najti edino v spremembi okolice in v pozabljenju vsakdanjih razmer. Seveda je moderni čas potovanje tudi strašno pocenilo in ga tako omogočil vsakomur. Danes potuje človek na Kanarske otoke za približno isti denar, za katerega si je v 18. stoletju mogel dobiti trgovca kupiti orjaški »soeh« z naslovom »izčrpano popisovanje nadvse zanimivega otoka Madeire«.

Svet se spreminja. Potrebujemo miru, da lahko uredi in preživi svoj prosti čas in svojo zabavo. V Hamburgu se je pred nedavnim zaključil svetovni kongres za prosti čas in oddih, ki so se ga udeležili zastopniki skoraj vseh narodov na svetu. Ta kongres se je bavil predvsem z organizacijo človekovega prostega časa in je prišel do zaključkov, katere smo napisali v prednjih vrstah.

5 toplomerom v morje

Če so se ljudje bali gora, njihovih neviht in strahot, še nekoliko razumemo, spričo pomanjkljive opreme, ki jim je bila tedaj na razpolago. Pač pa bi se nam zdelo nemogoče, da bi ljudi že od nekdaj vabili morje in njegova obala.

Toda temu ni tako. Svojih dopustov tiste čase ljudje niti malo niso preživljali ob morju, kar pričajo zelo zgovorne zgodbe iz tistih časov. Prvega človeka, ki se je ob Severnem morju upal v vodo z golimi nogami, so slavili kot junaka. Ko se je pojavilo v poletnih mesecih vedno več in več takih »norcev«, je posegla oblast vmes in jih začela zapirati. Toda tudi to ni pomagalo, in tako so zdravniki v obmorskih mestih dobili povelje, da morajo vsak dan ob 10 iti s toplomerom merit vo-

hudo po njem. Bil je res vseh Poljakov vreden. Gotovo je zadnji večer, ko sem ga srečal v stolpu tako nemirnega, molil zase in za svoje tovariše. Zdaj so pa divje zveri in ptice odnesle njegove ostanke po široki puščavi. Pozneje so mi pravili, da je padel s konja in da si je hotel s tem rešiti življenje, da je zavil na desno proti goram. Razbojnik so ga na konjih zasledovali in obkolili. Čelinski je streljal s puško do zadnjega. Sebe, ko je padel, so skočili k njemu in ga oropali. Bog daj mir in pokoj njegovi duši!

V Širazu, kjer so nas vtiaknili pod ključ, zbrane od vseh vetrov. — Priprave za beg, ki sem se mu pa moral odpovedati, ker sem zbolel. — Kako so pobegnili konzul Zeiler, Fastling in Pšeslah.

To noč smo še prenočili v tej vasi. Drugo jutro so nas odgnali deloma na osli, deloma peš. Pot ni bila dolga, kvečjemu 7—8 km.

Naš prihod v mesto je bil nad vse sramoten. Prej so nas ljudje občudovali na čilih konjičkih in v lepih uniformah, s puškami preko ramen. Kar zašumelo je, kamor smo prišli: »Poglejte nemške častnike in avstrijske vojake, kakšni gospodje so!« Zdaj so pa govorili: »Poglejte, kakšni berači so!«

Prignali so nas pred visoka vrata ogromnega karavanseraja, stoječega skoro sredi mesta. Šli smo skozi tri straže, preden smo stopili na dvorišče. Sredi njega se je dvigalo prijazno poslopje. Okrog njega je bilo več bazenov, napolnjenih z vodo, v kateri so plavale zlate ribice.

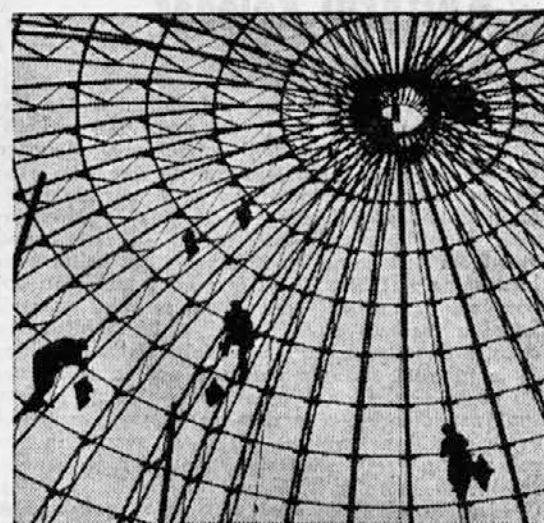
Nasproti so nam prihiteli naši ljudje. Stabni zdravnik Becker je vesel pristopal do mene in me pazljivo ogledoval. »Kam ste ranjeni?« »Povsod, le pogledjte me, saj visi koža od mene kot od starega berača čunje!« — »Torej vas niso obdelali?« Fastling nam je pravil, da vas je do zadnjega držal za roko. Sebe, ko ste bili zadeti in ste omahnil, vas je spustil. »Pojasnil sem mu, da nisem bil zadet, temveč, da sem se le spodtaknil in padel.

do, če je dovolj topla, da lahko država pusti vanjo svoje podanike.

Kako so našli riviero

Riviera od Genove do Marseillea je danes letovišče najvišjih v človeški družbi. Pred sto leti se za njo ni še nihče brigal, kaj šele, da bi silili nanjo kralji in milijardjerji. Na ozkem traku ravnine med morjem in gorovjem se je boječe stiskalo ob kamenje komaj nekaj malih gnezd. Leta 1834. pa je v te kraje prišel dolgočasen Anglež lord Henry Brougham, ki je potoval iz Francije v Milan čez Cannes. V Cannesu bi se ne bil dolgo obotavljal, če bi ne bilo čakalo tam nanj pismo, da je v Milanu, kamor je bil namenjen, izbruhnila kuga. Zato je sklenil, da bo čakal v tej mali vasi. Na svoje presenečenje je odkril, da je pokrajina tam čudovito lepa. Postavil si je tam grad in nasadil vrt, ki še danes stoji in tako vplel riviero v modo. Riviera so najprej iznašli, potem pa naredili... Danes je vsa ta pokrajina en sam cvetoč vrt, kjer se zbirajo bogataši iz vsega sveta.

In če pogledamo malo bližje — kaj nismo prav Slovenci po vojni odkrili in, če hočete iznašli Dalmacijo, ki postaja vse bolj riviera naše države.

Kakor pajki v mreži so tile delavci, ki grade kupolo nad pariškim razstaviščem.

Radio v španski vojni

Kdor zasleduje potek španskega bratomorne boja — in kdo ga ne? — je žebral ugotovitev, da se španska vojna ne vojuje zdaj toliko po boljših, kakor po radiu. To je prva vojna v zgodovini, kateri lahko skoraj neposredno prisostvuje ves svet; prva vojna, ki nazorno kaže, kolikšnega pomena je in bo — kar pripravimo se na to — pri modernem vojskovanju.

Poslušalci s kolikšnim dobrimi aparati so imeli zadnje čase priliko poslušati krvave, čeprav interesantne prenose teh španskih postaj na srednje, normalne valove: nacionalistični uporniki oddajajo s sevilske postaje, vlada z oddajnika družbe Union Radio Madrid in z barcelonskega oddajnika.

Kdor razume kaj španščine — takih pri nas ni dosti — je lahko priča vsej siloviti borbi, ki jo po radiu vujeta oba tabora. Vladni postaji v Madridu in Barceloni in kratkovalovna oddajnika EAQ in EAJ, pa dajejo vsako noč poročila tudi v angleščini, francosčini in nemščini. Poleg vesti o položaju in napredovanju — nazadovanja ni na nobeni strani nikdar — vladnih čet lahko slišimo sporočila privatnega značaja, ki jih dajejo rodbine in sorodniki svojim obleganim bližnjim v krajih, katere so obkolili nacionalisti.

Sevilska nacionalistična postaja oddaja z isto valovno dolžino kakor pomožna madridska vladna postaja Radio Espana. Najjasneje je slišati madridsko postajo; Barcelono molijo nekateri poljski oddajniki na bližnjih valovnih dolžinah.

Oddajni program vseh postaj, najsi so v lasti tega ali onega tabora, je v veliki meri sestavljen v zanikanju vesti iz nasprotnega tabora. Če Sevilla javi zmago nacionalistov, jo Madrid takoj zanika in nasprotno razglasi zmago vladnih čet na istem kraju. Se več: eni kakor drugi spreminjajo valovne dolžine, tako da daje Sevilla na madridskem valu vesti o porazu vlade, o stanju v Madridu in drugod v obliki, kakor da to razglaja vlada sama. Da Madrid ničesar ne ostane dolžan, je razumljivo, saj vemo, kako važnost polagajo rdeči vsepovsod na radio. Treba je samo poslušati večerne oddaje moskovske Kominternice, ki so posvečene Španiji, pa se prepričamo, kakšno vlogo igra v španski vstaji radio.

Za nacionaliste so velikega pomena tajni oddajniki, ki jih imajo njihovi somišljeniki nekaj v pokrajini, ki so v oblasti vlade. Najdragocenejše vesti o pravem položaju v Madridu in v vladnih krogih dobavi generalni štab generala Franca od tajne madridske desničarske postaje, ki je policija ne more odkriti. Ta postaja je tudi vodila avionski napad na madridsko okolico, ki je pripravil vlado skoraj do bega v Valencijo. Ta tajna postaja tudi poroča o lakoti v Madridu, o nediscipliniranosti v četah rdečih milice, o nasiljih nad zadnjimi ostanki madridskih opozicijonalcov, o strahovitih eksekucijah.

S tem oddajnikom je v stalni zvezi postaja portugalskega radijskega kluba v Lisbnu, ki dobiva edina kolikor toliko resnišča poročila o tem, kakšen je položaj v notranjosti Španije. Ta postaja tvori važen vir za vse svetovno časopisje, če noče priznati samo strankarsko, tendenciozno pohvaranih in zavijanih vesti iz tega ali onega uradnega vira.

V španski vojni je zaradi stroge cenzure, katero izvajata oba tabora, svetovno časopisje navezano zgolj na poročila po radiu. Meje so zaprte, beguncev ni, ker jih obe strani preprosto postrelita. Francoski viri pa, ki imajo zvezo s Špa-

nijo, samo poročajo vsi v interesu madridske vlade.

Da je spričo tega vsaka kontrola vesti — razen tistih, katere potrjujejo očividci, nemogoča, je več kakor razumljivo. In prav zaradi tega — ker si Španci sami ne morejo priti na jasno o položaju in morajo verjeti ali enemu ali drugemu taboru — vidimo, da bo radio v tej vojni odločal toliko, kakor — orožje.

Obvestila

Javna dražba. Mestno poglavarstvo naznanja, da bo v četrtek, dne 18. marca 1937 ob 9 dopoldne na Jegličevi cesti 10 (barake) javna dražba vina, sodov, vozov in raznih drugih predmetov. Interesentje naj se oglasijo na mestu dražbe ob napovedani uri.

Opozorjamo na današnjo prvo produkcijo propagandnega tedna Glasbene Matice »Učite se glasbe«. Danes ob četrti na 7 nastopijo v mali filharmonični dvorani naši najmlajši pevčki, stari od 4 do 7 let, ki obiskujejo glasbeno otroški vrtec na šoli Glasbene Matice. Starše in mladino vabimo na 1. produkcijo v tem tednu, sledijo še 3 in sicer v torek, sredo in četrtek, vselej ob četrti na 7 v veliki filharmonični dvorani. Na 11. v torek nastopijo klavirski in violinski učenci šole Glasbene Matice. Spored za 3 Din, ki je obenem vstopnica, se dobi v knjigarni Glasbene Matice.

Pregled motornih vozil. Naknadni pregled motornih vozil se vrši v soboto, dne 20. t. m. ob 8 do 12 v Ljubljani na Bregu št. 20: dohod z Novega trga. K tem upregledu je pripeljati vsa letos še nepregledana motorna vozila iz Ljubljane in bližnjih srezov. — Zamudniki ne bodo smeli dalje voziti z nepregledanim vozilom.

Kat. prosvetno društvo v Šiški. Za to sezono se vrši v samostanski dvorani zaključno predavanje v ponedeljek, dne 15. t. m. ob 20. Skioptično predavanje ima ravnanje Prosv. zveze g. Vinko Zorčič. Pozabimo na naše narodne blagoc.

Sadlarska podružnica Šiška-Ljubljana. V torek, 16. t. m. predava g. Stupica Ivan »Sajenje sadnega drevoja«. Pričetek točno ob pol 20, kakor doslej, v isti sobi.

Igro o izgubljenem sinu ponovi Ljudski oder na Jožefovo, 19. marca ob 5 popoldne v franciškanski dvorani. Prvi dve predstavi sta zelo uspešni, zato si pravčasno rezervirajte vstopnice, ki se dobijo v pisarni Pax et bonum v franciškanski pasaji.

V. znanstveno predavanje Prirodoslovskega društva v Ljubljani bo v četrtek, 18. t. m. v predavalnici mineraloškega inštituta na univerzi ob 18. Predaval bo g. prof. Schmid iz Münchena o temi »Kemistični ustroj nativne celuloze in drugih polimernih ogljikovih hidratov«. Dostop vsakomur brezplačen.

»O pomlajevanju« bo govoril g. prof. dr. Boris Zarnik v torek, 16. t. m. v dvorani Delavske zbornice. Od številnih skioptičnih slikah nam bo povedal in razložil najnovejšo o naporih človeštva in znanosti, da reši ta vedno aktualni problem. Presejanje spolnih žlez človeka na človeka (spomnimo se pred kratkim procesa dr. Uzelaca) ali z opice na človeka, kakor tudi razni hormonski preparati naj dopomorejo starajočemu se človeškemu telesu do nove mladosti. V kolikor je znanost uspeša, rešiti ta problem, bomo silili iz ust izkušnega biologa, našega predavatelja g. prof. dr. B. Zarnika. Posetite to predavanje Prirodoslovskega društva v čim večjem številu! Začetek ob 20. Vstopnina 4 in 2 Din.

J. Jurca: Beg čez Azijo

19

Bondzof, ki je stal poleg njega in je čul o nekih futhih, ga je hitro vprašal: »Ali imaš mor-da kaj denarja?«

»Seveda ga imam!« in mu je pokazal rob spodnjih hlač.

»Posodi mi par funtov! Vrnili ti jih bom, če pridemo kdaj domov!«

Bondzof je poklical orožnika in mu naročil, naj prinese par kokoši in nekaj steklenic vina, ako ga imajo.

Ko smo se nato najedli, smo si začeli pripovedovati, kako so nas oropali. Najprej mi je Jagodinski povedal, kako je bilo z njim.

»Ko sva se ločila, ker ti nisi mogel tako hitro hoditi, smo mi prišli do seraja, poleg katerega je raslo visoko drevo. Tu so nas pričakovali razbojniki in so nas najprej pretepli, potem pa so mene porinili v sobo, kjer sem dobil vso to tovarišstvo, ki jo vidiš tukaj. Vse je kazalo, da nameravajo z nami nekaj slabega. Ze smo se bali, da so tudi njim ljubljili Angleži za vsako našo glavo 2000 tumanov in smo ves čas pričakovali, kdaj nas bodo prišli daviti. Pa minila je noč. Zjutraj nam je prišla odpreti neka ženska. Razbojnikov takrat že ni bilo več v seraju.«

Jaz sem si stvar takole tolmačil. Banditi, ki so se bili zbrali po starih karavanserajih, so bili podkupljeni od Angležev, ki jim ponudili gotovo zneske za naše glave. Ker sem jim jaz usel, so domnevali, da bom bežal do orožnikov in jim povedal, kje so tovariši. Boje se, da bi orožniki zajezili konje in prišli poiskati ujetnike, pri čemer jim gotovo ne bi prizanašali, so jo še ponoči odkurili.

»Kdo bi pa bil tisti vojak, ki leži ubit v puščavi?«

»To je pa moj rojak Čilinski!«

Skoraj je jokaj Jagodinski, tako mu je bilo

hudo po njem. Bil je res vseh Poljakov vreden.

Gotovo je zadnji večer, ko sem ga srečal v stolpu tako nemirnega, molil zase in za svoje tovariše. Zdaj so pa divje zveri in ptice odnesle njegove ostanke po široki puščavi. Pozneje so mi pravili, da je padel s konja in da si je hotel s tem rešiti življenje, da je zavil na desno proti goram. Razbojnik so ga na konjih zasledovali in obkolili. Čelinski je streljal s puško do zadnjega. Sebe, ko je padel, so skočili k njemu in ga oropali. Bog daj mir in pokoj njegovi duši!

V Širazu, kjer so nas vtiaknili pod ključ, zbrane od vseh vetrov. — Priprave za beg, ki sem se mu pa moral odpovedati, ker sem zbolel. — Kako so pobegnili konzul Zeiler, Fastling in Pšeslah.

To noč smo še prenočili v tej vasi. Drugo jutro so nas odgnali deloma na osli, deloma peš. Pot ni bila dolga, kvečjemu 7—8 km.

Naš prihod v mesto je bil nad vse sramoten. Prej so nas ljudje občudovali na čilih konjičkih in v lepih uniformah, s puškami preko ramen. Kar zašumelo je, kamor smo prišli: »Poglejte nemške častnike in avstrijske vojake, kakšni gospodje so!« Zdaj so pa govorili: »Poglejte, kakšni berači so!«

Prignali so nas pred visoka vrata ogromnega karavanseraja, stoječega skoro sredi mesta. Šli smo skozi tri straže, preden smo stopili na dvorišče. Sredi njega se je dvigalo prijazno poslopje. Okrog njega je bilo več bazenov, napolnjenih z vodo, v kateri so plavale zlate ribice.

Nasproti so nam prihiteli naši ljudje. Stabni zdravnik Becker je vesel pristopal do mene in me pazljivo ogledoval. »Kam ste ranjeni?« »Povsod, le pogledjte me, saj visi koža od mene kot od starega berača čunje!« — »Torej vas niso obdelali?« Fastling nam je pravil, da vas je do zadnjega držal za roko. Sebe, ko ste bili zadeti in ste omahnil, vas je spustil. »Pojasnil sem mu, da nisem bil zadet, temveč, da sem se le spodtaknil in padel.

Becker je nato odšel po hlače in mi jih je prinesel, da sem bil vsaj človeku podoben. Tudi drugi častniki so prinesli tovarišem, kar je kdo imel, da so se vsaj za silo pokrili.

Novo je za nas bilo to, da smo potem, ko so nam odkazali sobe, prejeli namesto hrane denar in da so nam dodelili več slug, da so jo nam nosili skupaj. Hodili smo lahko svobodno po dvorišču. Tukaj sem videl tudi več gospodov, ki jih je zadela ista usoda kot nas. Med njimi starega nemškega profesorja, ki je zbiral razne starinske predmete; Angleži so mu jih vse zaplenili. Bil je med njimi tudi nemški konzul v Širazu, ki je imel zelo lepo ženo s seboj in se je največ zavoljo nje predal Angležem. Vžle temu, da so ga aretirali, so mu nemški gospodje očitali izdajstvo in so mu grozili z vojnim sodiščem.

Po dvorišču se je sprehajalo tudi par Švedov, bivših orožniških častnikov. Perzijske nezadovoljnice, ki so padli razbojnikom v roke tisto noč, ko so ločeno od nas prenočevali v vasi, mi smo pa drugi dan morali izpodkopati zid karavanseraja, da smo zbežali, so bili tudi prignali popolnoma nage k nam. Le naših uslužbencev, ki so bili tudi oropani, niso pozaprli.

Tovarišijo nam je še delalo kakih sedem turških in pet afganistanskih vojakov. Tako smo bili zbrani od vseh vetrov. In vse so nas spravili pod ključ mogočnega Angleži!

V karavanseraju smo bili sicer odrezani od sveta, vendar so nam prinašali postrežke, da bi bili bolj v milosti, razne novice. Sprehajajoči po dvorišču, smo se jezili nad našo usodo in preresetavali izmišljotine, kakor da korakajo Turki z nemškimi častniki na čelu ob Bagdada sem; zdaj so v Hamadanu. Potem, da nam gre na pomoč, da nas reši, neki razbojniški poglavar. V par dneh bo napadel seraj itd. Vendar smo kljub temu govorili, da bi že več mesecev zaprti in nič ni kazalo na rešitev.

Jaz in Hrvat Baša sva si sama kuhala. Hotela sva si priboriti vsaj toliko denarja, da bi si v slučaju, da ubeživa, pomagala z njim. Kar mi je zbolel

za tifusom. Stregel sem mu noč in dan, obenem pa premišljeval, kako bi se rešili iz tako neljubega kraja.

Nekega dne smo se sprehajali jaz, Fastling in Ukrajinec Pšeslah. Prišli smo ugibati, kako bi se dalo ujeti. Ugotovili smo, da kvečjemu čez zid po dolgi vrh. Straže so bile prve dni tako goščo razpostavljene, da so strazile na vsaka dva koraka, in sicer mešano: vojak, razbojnik, orožnik, zopet vojak itd. Zdaj so stráže zmanjšali in še te so se, ker so postajale jezenske noči mrzle, spravile v stolp okrog ognja. Torej bi šlo!

Odkrili smo tudi stare skrite stopnice, ki so držale v stolp, iz katerega se je šlo na široko zidovje. Sklenili smo, da si damo po postrežkih prineseti iz prihranjenega denarja od hrane perzijske obleke in dve dolgi vrvi. Za vrvi smo rekli, da jih bomo rabili za sušenje perila, a obleko za spomin iz Perzije. Vsakega Perza, ki je šel skozi tri straže, so temeljito preiskali, zato je bilo treba previdnosti. V nekaj tednih smo imeli že vse pripravljeno in smo čakali le ugodne prilike, da ne bo več svetil mesec.

Usoda je hotela, da sem medtem nenadoma zbolel za malarijo. Boleli so me vsi udje, kot bi se hoteli zlomiti, a najbolj glava. Drugo popoldne mi je prišel Pšeslah povedat, da ponoči pobegnemo. Hitro sem poslal Perza po nekaj živeža za noč. Čeprav sem že dva dni ležal in bil zelo slab, sem se namenil, da grem.

Ko se je zmrčilo, mi je prišel Pšeslah zopet povedat: »Konzul Zeiler gre tudi z nami! Problekkel se je v bogatega Perza, prižgal cigareto in je odšel skozi tri straže brez vsakih ovir na prosto.« Kako se je to zgodilo? V poslopju, ki je stalo sredi dvorišča, je stanoval komendant čez nas in čez strazo. K njemu so hodili na obisk bogataši iz mesta in so nas opazovali, kakšne zveri smo, ki smo dvignili toliko hrupa po vsej Perziji. Straže so mislile, da je Zeiler mešan in so ga pustile mirno iz seraja.